

Mlaš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagpostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt.

LETO XV. / ŠTEVILKA 30

CELOVEC, DNE 29. JULIJA 1965

CENA 2.— ŠILINGA

Britanska skupnost narodov

Britanska Skupnost narodov ali Commonwealth of Nations, kot jo največkrat imenujemo, je končala 9-dnevni posvet svojih predsednikov, oziroma predsednikov vlad držav-članic. V Skupnosti je 21 držav z vseh delov sveta, med njimi Kanada, Avstralija, Nova Zelandija, Indija, Pakistan, Malaja, ducat držav iz črne Afrike in par iz Srednje Amerike. Vse te države so bile nekaj del britanskega imperija, pa so postopno dobile popolno neodvisnost, sedaj jih veže med seboj le dediščina, ki jo je preživel imperij v njih zapustil. Največ pravni sistem, kulturne in gospodarske ustanove, pa tudi stare vezi vladajoče plasti v posameznih državah z Veliko Britanijo.

Angležem je uspelo v boju s Španci, kateri so veljali v začetku novega veka za najmočnejšo kopno in pomorsko vojaško silo tedanjega sveta, v boju z Nizozemci, ki so bili v prvi polovici 17. stoletja gospodarji svetovnih morij, in v bojih s Francozi tekom dveh stoletij zgraditi imperij, kot ga pred njimi svet ni videl. V mejah tega imperija, ki je obsegal v času svojega največjega obsega ob koncu prve svetovne vojne eno četrtino vsega kopnega sveta, je živelo tudi nekako eno četrtino vseh ljudi na svetu.

Druga svetovna vojna je nekaj mogočni imperij izčrpala. Njegovi beli deli, Kanada, Avstralija in Nova Zelandija, so si pridobili že prej skoraj popolno neodvisnost, po drugi svetovni vojni so jim sledili Indija, Pakistan, Cejlon, kolonije v Afriki, v jugovzhodni Aziji in v Srednji Ameriki. Vse te države so postale popolnoma neodvisne, ostale pa so v britski Skupnosti narodov. Iz nje sta se ločili le Burma in Južna Afrika.

Skupnost narodov je različna po gospodarskem razvoju, po veri, po civilizaciji, po rasi, po obsegu površine in številu prebivalstva, po podnebnju in svedu po prirodnih bogastvih. Najbolj napredne in najbolj razvite so one države, kjer so v večini belci: Vel. Britanija in Kanada, Avstralija in Nova Zelandija. Članice v Aziji so vse v težavah, Cejlon in Malezijska federacija ne moreta preko notranjih nacionalnih trenj, Indija in Pakistan pa imata hude težave s socialno-gospodarskimi vprašanji, pri tem pa se še pripravata med seboj zaradi Kašmira. Afriške članice Skupnosti narodov se počasi umirjajo. Najbolj v skrajnost rineta Gana pod Nkrumahom in Tanzanija pod Nyererom, na splošno začudenje pa je pokazal veliko umirjenost nekdanji vodnik gibanja Mau-Mau v Keniji Jomo Kenyatta. Jamaica, Tobago in Trinidad v Karibju imajo komaj možnosti in sredstva za samostojno državnost.

Angleži težko čakajo, da se znebe odgovornosti še za preostalo kolonialno posest, ki je postala zanje prej breme kot korist. Med to spada zlasti Gvajana v Južni Ameriki.

Lanska konferenca predsednikov držav in predsednikov vlad držav-članic Skupnosti je pokazala, da je različnost v tej Skupnosti tolikšna, da se bo ta sama prej ali slej nujno razšla. Na splošno je prevladoval vtis, da so notranje sile, ki različne države drže skupaj, prešibke, da bi mogle vzdržati proti silam, ki Skupnost silijo narazen. Letošnja konferenca je pokazala vse te slabosti, pa odkrila tudi, da začinjajo nove afriške države presojati svoj položaj in svoje razmere v stvarnejši luči, kot je to izgledalo še nedavno.

V prvi polovici se je konferenca Skupnosti narodov ukvarjala z vprašanjem vojne v Vietnamu in imenovala posebno komisijo petorice, ki naj bi skušala posredovati za končanje te vojne v vseh prizadetih državah. Kljub gladki zavrnitvi tega poskusa, v Peipingu, Moskvi in Hanoju komisija ni obupala, pravi, da bo počakala in nadaljevala delo, ko bo položaj za to primeren. Kvafe Nkrumah iz Gane, ki vedno z enim očesom gleda v Peiping in Moskvo, je sprejel imenovanje v to komisijo in pozval Peiping in Hanoj, naj ne zametavata njenih uslug. Bolj ostre besede na račun Združenih držav je imel le predsednik Tanzanije Julius Nyerere.

Glavni del konference je bil posvečen samoupravni koloniji Rodeziji v osrednji Afriki. Tam imajo belci vso moč in vso upravo v svojih rokah in groze, da bodo proglasili neodvisnost, če jim bo

Obiskali nas bodo bratje Hrvatje iz Gradišćanske

Prišli bodo v soboto, 31. julija t. l., semkaj, k nam na Koroško in ostali še v nedeljo, 1. avgusta. Prišli bodo v glavnem iz Uzlopa, to je vas zapadno od Železnega. Nemško se imenujeta ta dva kraja Oslip in Eisenstadt. Že to, da pridejo iz vasi, nam pove, da bodo prišli k nam v glavnem kmetijski in delavski ljudje, torej prav iz širokih ljudskih plasti. Prišli bodo prav iz zanimanja za nas koroške Slovence, da vidijo našo Koroško in vidijo, kje in kako živimo mi. Je to navezovanje oziroma nadaljnje spredanje niti, ki smo jih mi Korošci začeli navezovati z Gradiščanci. Saj smo bili že večkrat tam. O obisku Globašanov je poročal Tednik, obisk našega zbora Galusa, o katerem sicer v našem tisku ni bilo poročila, je bil pa prav tako pomemben za take stike. Mi Korošci smo odnesli s tega potovanja najlepše spomine na hrvatsko ljudstvo v Gradiščanski, na njegovo vernost in gostoljubnost. Podoba pa je, da je tudi pri gradiščanskih Hrvatih takrat odjeknila naša pesem tako, da jih je vabila in zvabila zdaj k nam na Koroško.

Prišla bo predvsem mladina, fantje in dekleta. Zraven pa še kar močan trop prav mladih fantov-ministrantov. Da hoče vprav mladino gojiti navezane stike, je še posebno razveseljivo in upolno. Iz tega nam prihaja še drugo spoznanje: tudi na Gradiščanskem ne gre mladina le za denarjem, avtom in motorjem, veseljačenjem in uživanjem, kot se to dostikrat ne dovolj utemeljeno podtika mladini nasploh; temveč da ima mladina pri nas in na Gradiščanskem višje vzore in stremenje, kot priča njeno prizadevanje za plemenite naloge. Spomnimo se le prireditve, ki je bila pred kratkim, v nedeljo, 11. julija. Gledali smo mladino avstrijskih manjšin na slavnostni akademiji v Celovcu in na tej akademiji nastop gradiščanskih Hrvatov, ki so nas očarali s svojimi narodnimi nošami, tamburicami in plesom.

Tudi tokrat nam bodo prinesli svojo pesem in godbo in nam govorili o svoji domovini. Prišli bodo z mogočnim zborom tamburašev in nam peli pesmi in kazali slike, da nam tako predstavijo svoj rod in dom s tem, kar imajo svojskega. Nastopili bodo kar dvakrat in to na našem podeželju, da tako morejo priti v bolj neposreden, pristrčen stik z našim ljudstvom. Za mlade ljudi to pač ne bo pretežka naloga.

Nastopili bodo v soboto zvečer v St. Primožu. Najprej bo tam sv. maša ob pol osmi uri. Prav to bi morali mi koroški Slovenci doživeti: ljudsko petje gradiščanskih Hrvatov pri maši. Najlepše bi bilo to na Gradiščanskem samem v kaki razsežni cerkvi, kot n. pr. v Uzlopu. To smo gledali in poslušali, mi pevci in pevke Gallusa: možje in fantje, rekli bi, predvsem možje in fantje s cerkveno pesmarico v rokah — pa ne mislite, da je bila to knjizica, ki se v dlani

London skušal njihove „pravice kratiti“. London se zavzema za enakopravnost črncev v Rodeziji. To se pravi z drugo besedo, da naj vsa oblast in moč preide v roke črncev, ki predstavljajo devet desetih vsega prebivalstva. London izjavlja, da Rodeziji ne bo priznal neodvisnosti, dokler ta črncem enakopravnosti ne prizna, ni pa voljan svoje volje izvesti s silo. To nekatere vodnike črne Afrike moti in jih dela nepotrpeljive. Posebno nestrpen je tanzanijski Nyerere. Na konferenci je napovedoval, da utegne predolgo odlašanje priznanja pravic črncem v Rodeziji, portugalskih kolonijah Angoli in Mozambiquu ter v Južni Afriki privedi do velikega črnega upora proti belim, predvsem proti Zahodu.

skrije — so peli, da je grmelo po cerkvi gor in dol, še orgle so komaj obdržale vodstvo.

Po maši bo v St. Primožu pri Voglu izvencerkveni nastop. Videli bomo, da bo prostrani oder pri Voglu komaj mogel objeti številni zbor tamburašev. Glede obhajanja sobotnega večera je potrebno, da pripomnimo tole: Ker gre za ministrante in ker je nastopajoča skupina s primernim, dostojnim programom pod vodstvom svojega dušnega pastirja, predvsem pa, ker gre za ljube goste iz Gradiščanske, ki si prav tako kakor mi za taka gostovanja ne morejo izbrati kakšen poljuben dan, bomo tokrat naredili veliko izjemo za soboto, ki nam je sicer posebno z njenim večerom drag čas tihe priprave na nedeljo, in bomo prihiteli k Sv. Primožu. Naj nam bo božja služba zvečer, kakor jo bodo obhajali naši bratje, povsod za razmišljanje, kako naj bi tudi mi nedeljsko božjo službo še vse lepše obhajali.

Drugič bodo nastopili v nedeljo, 1. avgusta v Selah.

Nastopili bodo v lepi novi farni dvorani ob 14. uri, to je ob 2. uri popoldne. Tudi tokrat z istim programom. Rož, in še Obirska in Gališko polje bodo pač poslali svoje

Zaostritev vojne v Vietnamu

Ali je sovjetska raketa sestrelila ameriško reaktivno letalo?

Preteklo soboto je bil nad Severnim Vietnamom v bližini Hanoja sestreljen ameriški reaktivni lovec. Vojaški opazovalci domnevajo, da je ameriškega lovca sestrelila sovjetska protiletalska raketa. Ako bi to sporočilo ustrezalo resnici, bi bil to prvi ameriško-sovjetski spopad v vietnamski vojni.

Tu gre za sestrelitev izredno hitrega „Phantom“ reaktivnega lovca, ki je letelo v družbi treh letal istega tipa in ki so spremljali 12 bombnikov. Bombniki so imeli nalogo bombardirati tovarno razstreliva 85 kilometrov severozahodno od Hanoja.

Nenadoma je v zraku eksplodiral ameriški reaktivni lovec in je treščil na zemljo.

Amerikanci razrušili sovjetski raketni oporišči

S sestrelitvijo ameriškega reaktivnega lovca pa je nastala možnost, da bi sedaj ameriško letalstvo lahko nastopilo s povračilnimi ukrepi in poskusilo porušiti raketne naprave na področju Hanoja in Haiphonga. Pri tem bi lahko našli smrt sovjetski državljani, ker je skoro gotovo, da so te protiletalske raketne naprave v rokah sovjetskih izvedencev.

Še pred kratkim je ameriška vlada izjavila, da ne bo bombardirala teh protiletalskih raketnih ramp, ker služijo te očitno le obrambi imenovanih mest.

V tem slučaju bosta lahko Rusija in Kitajska, zlasti zadnja, s podporo črnim izgradili in utrili svoj vpliv v Afriki.

Konferenca Skupnosti v Londonu pretekli teden je pokazala, da je Skupnost sicer zelo rahla — tega tudi ne bo spremenila izvolitev skupnega generalnega tajnika, namestnika kanadskega zunanega ministra Smitha, — da pa je tudi v sedanjem svetu koristna, ker daje članicam možnost medsebojnih razgovorov, spoznavanja problemov drugih in s tem treznejši pogled na svet, kar je posebno važno za nove države Afrike in Azije, pa tudi možnost medsebojne gospodarske pomoči, tehničnega in kulturnega sodelovanja. — Am. D.

OBJAVA

Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentin Inzko je med 1. avgustom in 1. septembrom 1965 na dopustu. V tem času ga zastopa v vseh zadevah Narodnega sveta tajnik prof. dr. Reginald Vospernik.

zastopnike, najbolje mladino, v Sele. Je to res nekaj posebno lepega, če nedeljske popoldneve porabimo ne za prazno zabavo, temveč za tako srečanje z mladino bratskega naroda, da se nam razširi naše obzorje, da pa tudi prejmemo nove pobude za naše delo.

Ostali čas bi naši gostje radi porabili za to, da si ogledajo Celovec, — upamo, da pri tem ne bodo prezrli naše veličastne ustanove, Mohorjeve družbe, v kolikor se prezentira v Mohorjevem domu — in naša jezera, sploh naše lepe kraje. Saj prihajajo iz dežele, ki sicer ni brez naravnih in kulturnih krasot, vendar pa je njen značaj valovita ravan s kmetijstvom in vinogradništvom popolnoma drugačen kot značaj naše gorate domovine.

Upamo, da jim bo kratko bivanje pri nas prineslo prijetne vtise in da bodo odnesli od nas prijetne spomine, in bodo tako vezi med nami postale tudi ob tem srečanju močnejše. Za nas je pa to lepa prilika, da se našim bratom oddolžimo za gostoljubnost, ki so je bili deležni pri njih naši pevci in igralci, ko so gostovali na Gradiščanskem.

Dobrodošli bratje iz Gradiščanske!

Člana posadke letala sta najbrže našla smrt, kajti nobenega padala niso videli.

Kakor znano (o tem je poročal tudi že naš list) je Sovjetska zveza pred več meseci na področju Hanoja zgradila naprave za protiletalske rakete. Zadnje uradno ameriško sporočilo je bilo izdano pred nekaj tedni. V tem je bilo rečeno, da so sovjetske vojaške oblasti zgradile v zgoraj omenjenem področju že dve protiletalski raketni rampi, dve pa bosta v kratkem gotovi. Rakete same pa še niso postavljene. Po neuradnih poročilih pa so rakete medtem že prispele v pristanišče Haipong z neko sovjetsko tovorno ladjo.

Ameriški vojaški strokovnjaki pravijo, da je malo verjetno, da bi sestrelila ameriški lovec le običajna protiletalska obramba sama.

Vključitev protiletalske rakete bi lahko pomenil, da se poskuša s tem komunistični blok postaviti se po robu razširitvi ameriškega bombardiranja.

Ob zaključku lista smo zvedeli, da so Amerikanci na sestrelitev letala odgovorili s povračilnim ukrepom.

Letalska eskadra 46 ameriških bombnikov je v terek razrušila v Severnem Vietnamu eno sovjetsko raketno oporišče, drugo pa poškodovalo. Te mere je ameriško vojaško poveljstvo izvedlo potem, ko se je prepričalo, da gre v resnici za sovjetsko raketo, ki je v ponedeljek sestrelila en ameriški reaktivni lovec.

Vojna v Vietnamu se je s tem nevarno zaostila.

Pri bombnem napadu ameriških letal je severnovietnamska protiletalska obramba sestrelila tri bombnike tipa „F 105“. Neki pilot ameriškega bombnika je poročal, da je bila severnovietnamska protiletalska obramba izredno močna. Severnovietnamci

(Dalje na 8. strani)

Politični teden

Po svetu . . .

POGREB ADLAIA STEVENSONA

Zemeljske ostanke v sredo, 14. julija, umrlega stalnega predstavnika ameriške vlade pri Organizaciji združenih narodov Adlaia Stevensona so pokopali v Bloomingtonu v državi Illinois. Med navzočimi je bil na skromni pogrebni svečanosti tudi sam ameriški predsednik Johnson. Pogrebne svečanosti so bile v majhni unijski cerkvi v Bloomingtonu, kjer je Stevenson živel do svojega 25. leta.

FRANCOSKI NARODNI PRAZNIK

V sredo minulega tedna je Francija svečano proslavila francoski narodni praznik. Za proslavo je vladalo še posebno zanimanje, ker so govorili, da bodo pri vojaškem slovesnem obhodu pokazali tudi novo francosko atomsko bombo. Prav zaradi teh govorov je prisostvovalo vojaškemu obhodu (paradi) kljub nevihti več ljudi kot druga leta. Jedrske bombe sicer niso pokazali, vendar so v vojaškem obhodu sodelovali novi raketni oddelki francoske vojske. Letela so tudi letala, ki bodo nosila francoske atomske bombe.

ZRAČNA ŠPIONAŽA ZDA V FRANCIJI

Francija je obdolžila v ponedeljek Združene države Amerike, da so špionirale z nekim izvidniškim letalom nad atomskim področjem Pierrelatte. Ta dogodek je znova poslabšal že tako slabe odnose med Parizom in Washingtonom.

V francoskem protestu je rečeno, da je neko ameriško izvidniško letalo „RF-101“ štirikrat preletelo francosko atomsko področje in fotografiralo naprave v Pierrelatte in napravilo 175 slik tega področja. To se je zgodilo kljub posegu nekega francoskega reaktivnega letala, ki je opozorilo ameriško izvidniško letalo, da se nahaja nad prepovedano cono.

Francoski protest obsega tri točke:

1. letalo je letelo nad prepovedano cono;
2. fotografiralo je brez dovoljenja in
3. fotografiralo je prepovedano področje.

Francozi trdijo, da je ameriško letalo štirikrat preletelo področje in sicer zaporedoma. Prestregli so ga šele, ko je letelo drugič nad atomskim področjem. Ameriško izvidniško letalo je vzletelo z ameriškega letalskega oporišča v Ramsteinu v Zahodni Nemčiji in je preletelo Pierrelatte. Letalo so odkrile francoske radarske naprave, ki so porazdeljene okrog jedrskega središča Pierrelatte. Takoj nato se je dvignilo francosko reaktivno lovsko letalo „Vautore“ in je prisililo ameriško letalo k umiku. Nato se je ameriško izvidniško letalo s pomočjo posebnega goriva oddaljilo od francoskega lovca. Francoz mu ni mogel zaradi večje hitrosti ameriškega letala več slediti. Ameriško letalo pa se je zopet vrnilo in še dvakrat preletelo jedrsko področje in ga fotografiralo.

Francoskemu lovcu pa se je le posrečilo ugotoviti številko ameriškega letala in ga tako razkrinkati. Francosko vojaško zastopstvo v Zahodni Nemčiji je lokaliziralo ameriško oporišče v Ramsteinu, kateremu letalo pripada in zahtevalo od ameriških vojaških oblasti, da ji fotografske posnetke takoj izročijo po pristanku letala. Ko so bile fotografije razvite, je bilo ugotovljeno, da je bila prepovedana cona (področje) sistematično fotografirana in da je bilo posnetih 175 slik naprav v Pierrelattu. Tu se namreč vrši odbiranje izotopov za francosko vodikovo bombo, kot se poudarja v francoskem sporočilu.

Iz Združenih držav Amerike pa poročajo, da so v Washingtonu izjavili, da so zaradi francoskega protesta uvedli preiskavo.

Ameriško poveljstvo Združenih ameriških držav v Fontainebleauju je nato sporočilo, da je moralo ameriško letalo, ki pripada enotam Severnoatlantske organizacije (NATO), spremeniti smer zaradi nevihte in da ni nalašč fotografiralo francoskih jedrskih naprav ter da so bile slike že vrnjene.

GOLDBERG — NOVI AMERIŠKI PREDSTAVNIK PRI OZN

Predsednik Johnson je imenoval za novega stalnega predstavnika ameriške vlade pri Organizaciji združenih narodov (OZN) najvišjega sodnika Združenih držav Amerike Arthurja J. Goldberga. Imenovanje je bilo pravo presenečenje, celo za Washington sam, kajti med kandidati se je v tisku

v prvi vrsti pojavljalo ime zunanega ministra Deana Ruska, medtem ko naj bi sedanjí obrambni minister McNamara prevzel mesto zunanega ministra. Ko se je predsednik Johnson vračal v svojem privatnem letalu v Washington, je vzel s seboj tudi sodnika Arthurja J. Goldberga in njegovo soprogo, vendar ni nihče mislil na to, da bi to pomenilo, da si je Johnson izbral vprav Goldberga za novega stalnega predstavnika ameriške vlade pri Organizaciji združenih narodov.

Pri majhni slovesnosti v rožnem vrtu v Beli hiši je Goldberg dejal, da moramo svetu ohraniti Stevensonovo dediščino — največje napore človeštva za ohranitev miru.

Johnson je s svoje strani naglasil, da je Goldberg že dalj časa njegov prijatelj in je s tem imenovanjem postal član vlade in bo imel, kot je rekel Johnson, zmerom in kadar bo želel dostop do samega predsednika in do zunanega ministra. S tem je Johnson zavrnil očitke, katere je Stevenson stalno predbacival vladi v Washingtonu, namreč, da je ameriško mesto stalnega predstavnika pri Organizaciji združenih narodov brezpomembno, ker mora reprezentirati (zastopati) politiko, na kateri sam ni udeležen.

POZIV K SKUPNOSTI V BUKAREŠTI

Minuli teden je zborovala komunistična partija Romunije. Na zborovanju je imel velik govor vodja romunske partije Ceausescu, v katerem je pozval Sovjetsko zvezo in rdečo Kitajsko, naj bi podvzeli vse odkrite in kolegialne napore, da bi rešili na ta način obstoječi spor med njima. Ko je naglasil vodja romunske partije, da se lahko doseže enotnost komunističnih partij samo s tem, ako vsaka partija spoštuje nezavisnost druge, je pri tem precej jasno namignil na lastno pot, ki jo je ubrala romunska komunistična partija.

Kakor znano je zavzela Romunija v sovjetsko-kitajskem sporu nevtralnost stališče in poskusila že večkrat posredovati med obema sprtima bratskima partijama, toda zmerom brez uspeha.

Tudi tokrat je upalo romunsko komunistično partijsko vodstvo na stike med sovjetskim in kitajskim zastopstvom, ki sta

. . . in pri nas v Avstriji

ZA ŠIRŠO ZUNANJO POLITIKO

se je zavzemal zvezni kancler dr. Klaus v enem svojih govorov prejšnji teden. Pri tem je poudaril, da mora biti avstrijska zunanja politika tako usmerjena, da vzdržuje zaupanje in stalne odnose do vseh tujih držav, še posebno seveda do podpisnic avstrijske državne pogodbe, in da na ta način izpolnjuje evropsko funkcijo. Vršitev te važne naloge ji je omogočena zaradi njene nevtralnosti, zasidrane v državni pogodbi iz l. 1955, in po njegovem mnenju tudi nakazana. Neodvisna Avstrija je eden izmed faktorjev evropske ustaljenosti in zaradi svojega izredno važnega zemljepisnega položaja med Vzhodom in Zahodom pomaga ves ta prostor ohranjati brez napetosti in kriz. Prav v tem dejstvu leži globlji pomen avstrijske neodvisnosti, katero je treba v tem smislu tudi razumeti. Neodvisnost Avstrije je za svetovno politiko več vredna kot pa njena morebitna vključitev v enega od obeh blokov držav; vendar pa to zanjo ne predstavlja ovire, da se ne bi priznala kot del svobodnega sveta, neposredno navezana na zapadni življenjski prostor, kjer vsak državljani lahko svobodno izpoveduje svoj svetovni nazor.

Zvezni kancler je v nadaljevanju svojih izjavjanj nakazal nekatere možnosti razširitve avstrijske neodvisnostne politike, tako n. pr. razčiščenje še nerešenih obmejnih problemov, povečane napore za normalizacijo odnosov do sosednjih držav, sklenitev pogodb o medsebojnem obračunu premoženjskih zahtev, čimbolj aktivno sodelovanje Avstrije v raznih važnih mednarodnih ustanovah (kot: v UNO, v Evropskem svetu, OECD, Podonavski komisiji in drugih) itd. Naloga Avstrije je, da vodi tako zunanjo politiko, ki ji bo omogočala udeležbo pri evropski integraciji.

GOSPODARSKE, SOCIALNE IN POLITIČNE KRIZE

bi Avstriji ne ostale prihranjene, je nadaljeval dr. Klaus, če bi izgubila priključitev na Evropo. Razvoj v smeri skupnega trga

prišli na kongres partije v Bukarešto. V sejni dvorani pa so vsekakor obe zastopstvi, sovjetsko pod vodstvom samega vodje partije Brežnjeva in pa kitajsko zastopstvo s Teng Hsiao na čelu ločili precej daleč narazen.

V nadaljevanju svojega govora je vodja romunske komunistične partije Ceausescu ponovil zahtevo po odpoklicu vseh tujih vojaških sil iz vseh zasedenih dežel, pri čemer je posebno omenil Združene ameriške države.

Prvi sklep, ki so ga na partijskem kongresu romunske komunistične partije izdelali, je veljal preimenovanju partije. Ime „Socialistična delavska partija“, ki je nastalo pri združitvi Komunistične partije s socialdemokratsko stranko l. 1948, so zamenjali z imenom „Romunska komunistična partija“.

UMRL JE SYGMAN RHEE

V ponedeljek preteklega tedna je umrl bivši predsednik Južne Koreje Sygman Rhee v starosti 90 let. Od leta 1960 je živel v Honoluluju. Umrl je za srčno kapjo v zdravilišču, kjer je prebival že tri leta. Pred kratkim je prosil južnokorejsko vlado, da bi bil v slučaju smrti pokopan v domovini, nakar je predsednik Park Chung Hee pristal.

Sygman Rhee je bil zadnji potomec korejske dinastije in je študiral v Združenih državah Amerike. Ko je bil star 20 let, je ustanovil prvi korejski časopis in bil zaradi pripadnosti reformističnemu gibanju obsojen na sedem let zapore. Po japonski zasedbi leta 1910 se je boril proti Japoncem in je vodil upor leta 1919. Zbežal je v Shanghai in postal prvi predsednik korejske vlade v pregnanstvu. Leta 1932 je zaman skušal razpravljati o Koreji pred Društvom narodov. Pozneje se je umaknil v Združene države Amerike.

Po japonskem porazu se je vrnil zopet v domovino, kjer je organiziral zvezo desničarskih strank in bil leta 1948 izvoljen za predsednika. Leta 1952, 1956 in 1960 je bil znova izvoljen. Med korejsko vojno je vladal precej despoticno, zato so ga upravičeno obtoževali, da se je posluževal diktatorskih metod. Leta 1960, ko je bil ponovno izvoljen za predsednika Južne Koreje, je prišlo proti njemu do krvavih študentskih demonstracij in je narodna skupščina soglasno izglasovala, da mora odstopiti.

je že deloma v zaostanku. Vprav avstrijska pripadnost k EFTA bi mogla tvoriti tako zaželeno pot v Evropsko gospodarsko skupnost (EWG). Pri tem je resno opozoril na to, da njena neodvisnost nikakor ne sme biti ovira na tej poti.

Da bi Avstrija mogla učinkovito voditi razgovore z Vzhodom, je po njegovem mnenju potrebno znotraj njenih mej ostvariti vzoren, svobodoljuben in demokratski red in ga za primerjavo postaviti ob onega, ki ga najdemo v vzhodnih državah in katerih individualnost je treba spoštovati ter pri njih poiskati ono, kar nas veže s temi narodi, ki tudi pripadajo Evropi, seveda pa pri tem ne zabrisati onega, kar nas loči od njih. Vključ v različnim svetovnim nazorom in veroizpovedim mora biti v Evropi ureničen red pravega sožitja, katerega osnovna ideja naj izvira iz idejnega zaklada zapada. Zato OeVP zahteva bolj jasno avstrijsko zunanjo politiko, katero pa socialisti hočejo voditi po drugačnih načelih.

OMEJITEV PROMETA GROZI?

V eni izmed prejšnjih številčk smo poročali, da so državni dohodki v prvem polletju precej „unesli“ (nad 1 milijardo) in da si je finančni minister zelo „belil glavo“, kje najti kritje za ta izpad. Ker tega ni bilo mogoče nikjer dobiti, se je bilo treba pač odločiti za drugi drastični ukrep: znižati že odobrene proračunske kredite (zneške) po posameznih ministrstvih. Zaenkrat je bilo to izvršeno v višini 12 odstotkov; ako pa se v bližnji bodočnosti finančni položaj državne blagajne ne bo izboljšal, bo konec septembra blokirano še za 3,7 odst. proračunskih kreditov.

V prometnem ministrstvu n. pr. dosega to blokiranje približno 425 milijonov šil., od tega 250 milijonov za potrošniške kredite, kateri omogočajo vzdrževanje prometa, tako n. pr. za izdatke za električni tok, premog, pogonsko olje, vozniče za prometno osebje. Če je treba te izdatke znižati, mora železniška uprava istočasno omejiti tudi železniški promet, kar zopet pomeni

SLOVENC

doma in po svetu

Slovenci v Belgiji

Na praznik sv. Jožefa Delavca so Slovenci iz mesta Charleroi in okolice v Belgiji priredili svojo enajsto Slovensko prireditve.

Nastopili so najmlajši, nato pa je sledila veseloigra „Prižarani ženin“, pri kateri je nastopilo 11 igralcev. Slovenski pevski zbor iz Charleroi, ki je pred desetimi leti (oktobra 1955), z mislijo na lep kos slovenske zemlje, kjer barčica po morju plava, dobil ime „Jadran“, je zapel pod vodstvom dirigenta Ivana Kodeha ubrano venček slovenskih pesmi.

Zorko Jelinčič — v Trstu umrl

Pred kratkim so položili k večnemu počitku na goriškem pokopališču znanega primorskega Slovenca Zorka Jelinčiča, ki je umrl po daljšem bolehanju v Trstu, star šele 65 let.

Zorko Jelinčič je bil izredno blaga duša, nesebičen in silno delaven mož. Rojen je bil v učiteljski družini v Logu pod Mangartom. Po končani idrijski realki se je vpisal na filozofsko fakulteto ljubljanske univerze. Že takrat je razvil živahno delavnost v primorskih študentskih vrstah. Študije je nadaljeval v Padovi, a jih je moral prekiniti zaradi očetove smrti. Nato je več let deloval v Gorici pri prosvetnih društvih in knjižnih založbah. Ko so fašisti zatrili leta 1927 sleherno manjšinsko gibanje, je pokojni Jelinčič organiziral tajne organizacije za ohranitev slovenstva na naši zemlji zemlji. To narodno delovanje mu je prineslo obsodbo na dvanajst let ječe. Odsedel jih je devet po raznih zaporih, nazadnje je moral v internacijo v Isernijo. Že bolan se je vrnil leta 1945 v Trst, kjer se je zopet vrnil v prosvetno delo. Svojih priljubljenih planin pa ni nikoli pozabil.

Zdaj počiva v njemu tako dragi goriški zemlji, kjer je užil toliko lepot in tudi bridkosti. Naj uživa večni mir!

Slovenska matura v Trstu

Letos je polagalo na štirih srednjih slovenskih šolah v Trstu zrelostne izpite 84 kandidatov. Od njih jo je uspešno opravilo 30 prijavljenih (35,7 odst.), 36 jih ima popravne izpite (42,8 odst. - lani 48,6 odst.), odklonjenih je pa bilo 14 kandidatov (21,4 odst. - lani 19,44 odst.).

znižanje železniških dohodkov. Prav tako bo morala začasno ustaviti važna obnovitvena dela. V zvezi z omejitvijo prometa bo prenehalo obratovati več osebnih in tovornih vlakov. Na ta način bo prizadet torej tudi tujski promet, ki je, kot znano, že nekaj let izmed glavnih virov avstrijskih deviz, kajti v prvi vrsti bodo odpadli posebni vlaki, kateri so bili namenjeni za prevoz tujih letoviščarjev, ki prihajajo v Avstrijo.

Ta vest je naletela med prebivalstvom na precejšnje negodovanje. Upajmo, da bodo odgovorni močje v zadnjem trenutku le našli kako pametnejšo rešitev iz te neprijetne zagate!

PARLAMENT NA DOPUST

Prejšnji teden je avstrijski parlament oziroma vlada imela pred poletnimi počitnicami zadnje seje, ki so, kot smo deloma že zadnjič poročali, potekale precej burno. Zelo številne točke dnevnega reda so deloma reševali z bliskovito naglico, deloma odložili na jesen, deloma pa izročili v nadaljnje „obravnavanje“ pristojnim pododborom.

Ustavodajni pododbor n. pr. se ne bo potil med počitnicami le zaradi poletne vročine, temveč tudi zaradi obilnega dela, kajti parlament in vlada sta mu predložila kar precejšen kup raznih zakonskih osnutkov in poročil med drugim tudi poročila notranjega ministrstva o proslulih aktih državne policije in onih iz nacistične dobe, dalje o položaju beguncev v Avstriji in o novih smernicah glede političnega azila. Tudi z osnutkom reforme zakona o volilni pravici se bo moral temeljito ukvarjati. — Socialni pododbor bo pravtako imel precej dela med drugim z obdelavo zakona o gradnji stanovanj. — Pravni pododbor ima tudi številne zadeve pred seboj, tako n. pr. reformo tiskovnega zakona in družinskega ter kazenskega prava.

Ko se bodo torej člani parlamenta v oktobru spet sestali na jesensko zasedanje, bodo morali kar temeljito „zavihati rokave“, če bodo hoteli vse te številne točke naglo in kolikor toliko zadovoljivo rešiti — poleg obvezne debate o proračunu za l. 1966, ki mora biti sestavljen in odobren v zakonitem roku.

VABILO

Zveza pevskih društev, na katero so se obrnili gradiščanski Hrvatje za posredovanje, vabi vse prijatelje, da se udeležijo prireditve, na kateri bodo nastopale mladinske skupine iz Gradišanske s tamburaškim orkestrom in svojimi narodnimi pesmimi.

Prvi nastop bo v soboto, 31. julija, ob pol osmih zvečer, pri Voglu v St. Primožu.

Drugi nastop bo v nedeljo, 1. avgusta, ob 14. uri (ob dveh popoldne), v farni dvorani v Selah.

Pridite, ne bo vam žal!

SV. ŠTEFAN NA ZILJI

(Poroka)

Od prehude nesreče, ki je zadela našo vas in faro nas ločita ravno dva meseca. Žrtev strašnega požara je bil stolp farne cerkve in tri druga poslopja. V teh tednih posebno močno drvi tujski promet skozi našo dolino. Marsikateri se ustavi pred vhodom v vas ali pod „Kalvarijo“ in začudeno opazuje toliko spremembo v naši vasi. Pogreša tri vaše simbole: nekdanjo lepo vaško lipo, vitki stolp farne cerkve in lepi grad barona Dreihann-Holenia. Grad ravno v teh dneh dobiva novo streho iz eternita. Stolp pa še čaka. V teku je statično merjenje in računanje. Zaradi velikih razpok v zidovju je zelo verjetno, da ga bo treba do temeljev podreti in potem graditi na novo. Medtem pa upamo, da se bo zglasilo prav veliko dobrotnikov.

Nesreča nas je hudo zadela. Življenje pa gre naprej. Hvaležni smo Bogu, da je prizanesel naši lepi farni cerkvi, ki je utrpela le nekaj škode zaradi vode, ki je tekla v notranjost.

Dobrih osem dni po nesreči je bila v cerkvi lepa slavnost. Zadnje nedeljo v maju popoldan se je ustavil pred cerkvijo velik avtomobil, iz katerega je izstopila vesela, pevsko razgibana družba. Takoj smo zvedeli, da so to svatje in da je ženin brat našega dušnega pastirja. Fridej Michor in njegova nevesta Dorica Korenjak sta si izbrala cerkev svetega Štefana pri Zilji za svoj veliki dan. Poročne obrede je opravil ženinov brat, med poročno sveto mašo pa so prepevali šmarješki pevci. Ziljani se svezim glasovom kar nismo mogli načuditi. Izvencerkveno slavje je bilo v župnišču. Čeprav so farovski zidovi precej debeli, je bližnja okolica vendar čutila, da so bili tega dne v župnišču zelo židane volje. Pa zakaj ne, zvedeli smo, da je gostom zelo dobro postregla farovška gospodinja gđc. Lini. Hudomušniki pa so menda mislili: Če v farovžu ni dosti vina, kje pa potem? V poznih nočnih urah so nas Rožani zopet zapustili. Bili smo veseli, da smo mogli biti tudi deležni lepega cerkvenega slavja.

Pevskemu paru želimo vse dobro na pot.

ROZEK

(Škofova vizitacija)

Glavni dogodek v farnem življenju tega leta je gotovo sv. birma in škofova vizitacija, ki smo jo imeli v nedeljo, 11. julija. Ob pol osmih zjutraj so dospeli prevzvišeni g. nadpastir v Rožek. Vizitirali so najprej cerkev in se nato v katehezi, ki je bila v cerkvi, prepričevali o verskem znanju otrok. Ob devetih je bil slovesen sprejem pred župniščem. Najprej je zapel cerkveni pevski zbor pod vodstvom organista g. Hebeina pozdravno pesem, nato sta dve deklici lepo deklamirali, in sicer Micka Pitschek v slovenskem in Gabi Zenz v nemškem jeziku, potem je govoril domači g. župnik in v obeh jezikih tolmačil občutke faranov ob tem velikem slavju. Gospod župan Kopeinig je v imenu rožeške občine izrekel dobrodošlico visokemu gostu in škofu predstavil pričujoče člane občinskega odbora. Princ Liechtenstein je pozdravil prevzvišenega kot patron naše fare in v imenu župniškega sveta. Gospod inspektor Schofnegger je izrekel pozdrav v imenu tukajšnje orožniške postaje.

Ob spremstvu birmancev in botrov se je sprevod pomikal proti cerkvi. Po običajnih obredih pri cerkvenih vratih se je začela slovesna služba božja, ki so jo darovali prevzvišeni g. škof. V pridigi so nam nakazali pot do našega večnega cilja in nas navdušili za življenje po veri in iz vere. Četudi so nam že prevzvišeni govorili ne-

Pri nas na Koroškem

Srečanje naših izseljenih v Bilčovsu

V nedeljo, 18. julija 1965, so se znašli pri Miklavžu v Bilčovsu, da se skupno spominjajo dvajsete obletnice vrnitve na domačo grudo in svoje domove. V dvorani se je nato vršil letošnji občni zbor Zveze izseljencev. Bilčovski pevski zbor je pod vodstvom g. Kapusa s svojimi svežimi mladimi glasovi pozdravil z domačo pesmijo in melodijo. Naš spomin pa je šel daleč na kraje našega izseljenstva in trpljenja, kjer je ravno naša melodija in pesem blažila in tolažila ljudi v težkih dneh pregnanstva in brezdomstva. Pesem Jankota Ogrisa „V pregnanstvu“, ki se je rodila v taborišču, je z občutkom podala mlada Katica Krušič, potomka izseljene družine. Sledil je slavnostni govor dr. Franca Zwittera. Poleg lepih misli in spodbudnih besed smo pogrešali opis dogodkov 17. julija 1945 na be-

kaj stavkov v našem domačem jeziku, so nam še č. g. župnik Adamitsch iz Lipe v lepi pridigi nakazali pomen sv. birme, potrebo pomoči Sv. Duha in kako naj z njegovimi milostmi sodelujemo, da bomo Bogu dopadljivi.

Ker je naše pokopališče od farne cerkve zelo oddaljeno, je bilo cerkveno opravilo za rajne kar pred oltarjem. Po molitvah za rajne so prevzvišeni g. škof podelili zakrament sv. birme 149 birmancem. Od teh je bilo 29 domačih in 120 iz drugih župnij Koroške, celo iz Štajerske so prišli. Četudi je naša farna cerkev precej velika, je bila za to izredno slovesnost veliko premajhna, tako da veliko vernikov ni moglo v cerkev. Popoldne ob dveh so prevzvišeni g. škof imeli nagovor za matere, ki so v nepričakovano obilnem številu prišle, in blagoslovili njih malčke, nato so se odpeljali v Bilčovs, kjer je bila potem enaka slovesnost kot pri nas.

(Nov most in cesta)

Jeseni leta 1963 smo bili navzoči, ko so slovesno napravili urez z lopato za novi most čez Dravo in novo cesto skozi Rožek. Novi dravski most iz železobetona bo še letos dogotovljen. Zgrajen je kakih 80 metrov od sedanjega lesenega, ob reki navzdol. Čez most so tudi že položili in vzdali velike cevi za vodovod, po katerem bodo dobile vasi na levem Bregu Drave vodo iz vrelcev na Kopianju pod Jepo. Nova cesta skozi Rožek gor do Zoprač bo popolnoma nova in manj strma kot dosedanja. Od lanske jeseni do letošnje vigradi smo imeli skozi Rožek globok jarek, tako da je ob času deževja bilo tukaj pravo jezero in so avtomobili in drugi vozači vozili do osi po vodi, ob suhem vremenu pa so nas pokrivala cele megle prahu. K sreči so še tik pred birmo asfaltirali vozno pot skozi trg Rožek, vse ostalo, na primer pešpot ob obeh straneh vozne ceste, bodo napravili pozneje, mogoče do zime.

(Hudourje)

Dne 27. junija in 1. julija je hudourje prizadelo tudi naše kraje. Silen vihar, toča in nalivi so napravili precej škode na polju, na sadnem drevju, na strehah in oknih. Vendar moramo biti veseli, da pri nas ni bilo najhujše. V nekaterih sosednjih občinah je škoda še mnogo večja, kjer je žito skoro popolnoma uničeno.

(Rojstva in smrti)

Nismo še poročali, da smo se lansko leto glede ljudskega gibanja dobro odrezali. Sicer je bilo veliko, namreč 16 pogrebov, a rojstev smo zabeležili 33, tako da je še 17 prirastka. Letos navidezno slabše kaže, ker je že v prvih šestih mesecih umrlo 11 faranov, toda prepričani smo, da bo v drugem polletju manj smrtnih primerov in da bo rojstev do konca leta približno toliko kot lani in bomo glede števila faranov spet napredovali.

ljaškem kolodvoru in o zadržanju takratnih oblastnikov v Beljaku in Celovcu, kar bi bilo gotovo bolj važno kot marsikatera govornikova bodeča opazka.

Izvoljen, oziroma potrjen je bil stari odbor s še vedno mladostnim predsednikom Lovro Kramerjem na čelu.

Želimo odboru v tretje desetletje, da bi mogel res poživiti med izseljenci zavest, da je bilo trpljenje naših izseljencev in vseh, posebno tistih, ki so morali dati celo svoje življenje na oltar svojega naroda, tisto bogastvo, na katerem naj mi gradimo, predvsem pa naša mladina, naša bodočnost.

S pesmijo že zgoraj omenjenega zbora se je zaključil uradni del občnega zbora, mi pa smo v prijetni družbi vzbujali težke a tudi lepe spomine iz dobe izseljeništv.

Janko Tolmajer

ČAHORČE

(Smrt)

V ponedeljek, dne 12. julija, smo pospremili k zadnjemu počitku Richarda Aichholzer, pd. Krajnciča v Čahorčah. Vzrok smrti je bila dolgotrajna in zahrbtna bolezen, katero je pa s krščansko vdanostjo prenašal. Pogrebne obrede je opravil mesto domačega obolelega g. župnika g. Jožef Ropic, prefekt v Mohorjovem dijaškem internatu. Konduktu doma se je pridružil tudi g. dr. Pietro Daquino, ki že blizu 10 let prihaja k č. sestram uršulinkam, ki imajo počitniški dom v Čahorčah, na letovišče.

Pokojni Krajncič je bil mož-značaj ter vedno zvesto vdan svojemu narodu, za katerega je bil vedno pripravljen tudi trpeti. Naroden je bil na Mohorjeve knjige in naše verske liste. Težko je pričakoval vsak teden „Naš tednik“, ki ga je vedno z veseljem prebiral. Do visoke starosti je ostal zvest kmečkemu stanu in rodni zemlji, ki nam daje vsakdanji kruh. Njegovo telo, izmučeno od trpljenja in trdega kmečkega dela, naj se spočije v domači, blagoslovljeni zemlji, ki jo je tako ljubil, njegova duša pa naj Boga uživa!

Hčerki in vdovi pa naše pristrčno sožalje!

BILČOVŠ

(Škofova vizitacija)

Ena izmed dolžnosti, ki jih imajo škof, je med drugim tudi birmanje otrok, ki je povezano z vizitacijo župnij. Na ta način se osebno prepričajo, kakšno je versko stanje in duhovno življenje po župnijah, ki so njim izročene. Pri nas je bila zadnja škofova vizitacija že leta 1956.

V nedeljo, 11. julija popoldne, so nas prevzvišeni nadpastir po devetih letih zopet obiskali. Najprej so šli v cerkev in pregledali novo popravljeno cerkev. Nato so šli v šolo, da so se prepričali, kako so otroci pripravljene za sprejem zakramenta Svetega Duha.

Ob 5. uri se je zbralo veliko število vernikov, otrok, birmancev z botri k slovesnemu sprejemu naslednika apostolov.

Najprej so zapeli cerkveni pevci pod vodstvom g. Foltija Kapusa iz Bilčovsa: „Naša pesem naj zaori...“ Sledil je pozdrav v skupni recitaciji otrok-birmancev, in sicer: Zablatnik Gusti, Schellander Gerhard, Gasser Franc, Krušič Katica, Gasser Anica in Ogris Katica.

Potem so pevci z lepo Marijino pesmijo počastili visokega gosta in dostojanstvenika. Č. g. župnik so v prisrčnih besedah izrekli dobrodošlico v obeh deželnih jezikih. Krista Schwarz je deklamirala v nemškem jeziku. V imenu občine je pozdravil g. škofa župan g. Pavel Bartl; g. Gašpar Ogris Martič kot član farnega sveta, gospa Pavla Prugger v imenu otrok in šole in končno g. Lorenc Schellander za gasilsko društvo. Katoliško mladino so zastopali s primerno skupno deklamacijo: Bošt-

jančič Izidor in Jožko, Maierhofer Pepca in Cilka in Andreaš Gretka.

V cerkvi je bila škofova maša s pridigo, v kateri so škof izrazili svoje veselje, ki jih je navdajalo, ko so stopili v ckusno restavrirano cerkev. Toplo so se zahvalili za vse žrtve, ki so jih velikodušno doprinesli farani.

V slovenskem jeziku so mil. g. kanonik in dekan A. Zechner osvetlili zakrament svete birme in darove Svetega Duha, ki so za nas tako potrebni.

Po molitvah za vse pokojne farane, dušne pastirje in padle vojake, so škof podelili 52 birmancem zakrament svete birme. Iz naše župnije jih je bilo 39, trije pa so bili drugod potrjeni v vojščake Kristusove. Z zahvalno pesmijo smo zaključili praznik, ki nas je obogatil z milostjo in darovi Svetega Duha.

Hvala Bogu, da nam je dal lepo vreme. Zahvala pa velja tudi vsem, ki so pomagali pri pripravah za dostojen in lep potek slovesnosti.

Naša iskrena želja je, da bi versko življenje pri nas raslo in napredovalo. Cerkevni obnovitvi v notranjščini cerkve naj bi še letos sledila tudi zunanja obnova in prava cerkve v večjo čast božjo.

ŠMIKLAVZ OB DRAVI

(Prvoobhajilna slovesnost)

V nedeljo, dne 27. junija 1965, smo obhajali v naši fari prvoobhajilno slovesnost. V lepo, z belim cvetjem okrašeno farno cerkev smo spremljali naše najmlajše, 21 po številu; 13. prvoobhajancev je bilo iz 2. šolskega leta, 8 pa iz prvega. Videli smo, kako lepo prejemajo sv. zakramente otroci iz 1. šolskega leta, zlasti še, če starši sodelujejo s katehetom in se potrudijo posebno še matere v ugodnem zimskem času pomagati otrokom pri učenju krščanskega nauka. Poleg ostalih otrok so tudi nekatere matere prejele s svojimi prvoobhajanci sv. obhajilo. K pravi verski vzgoji otrok spada tudi krščanska navada, da s prvoobhajanci prejmejo sv. obhajilo tudi njihovi starši.

(Visoko odlikovanje)

Naš šolski ravnatelj g. Krassnitzer Franc je bil z odlokom 20. maja 1965 od gospoda zveznega predsednika odlikovan za zasluge na šolsko-vzgojnem področju za višjega šolskega svetnika. K visokemu odlikovanju g. svetnika se pridružujemo koroški Slovenci in mu iz vsega srca čestitamo.

Delo g. svetnika na naši šoli je obče znano, saj gledamo dan za dnem, kako si s svojo ljubeznijo in skrbjo dan za dnem, utira pot k naši mladini in k njihovim staršem. G. višji svetnik marljivo sodeluje pri organizaciji Združenje staršev, ki plodovito deluje na naši šoli in vneto povezuje šolo z domom. Vse vzgojne, kulturne in karitativne prireditve na tem področju so sad njegovega stalnega prizadevanja pomagati otrokom kakor tudi njihovim staršem. Delo g. svetnika na šolsko-prosvetnem in socialno-karitativnem (dobrodelnem) področju pa ni znano samo pri nas, ampak tudi drugod.

G. ravnatelj je deloval v istem duhu in z isto požrtvovalnostjo že v St. Donatu pri Št. Vidu 10 let, 4 l. v Glanhofenu pri Feldkirchnu, potem 7 let v Mörttschach v dolini reke Melje. Tu ga je zalotila vihra druge svetovne vojne. Poklican je bil v vojaško službo. Služboval je ponajveč na Hrvaškem. Po vojni je nastopil učiteljsko službo v Šmiklavžu ob Dravi, kjer v splošno zadovoljstvo vseh faranov deluje že dobrih 20 let. Gospod svetnik je tudi predsednik Učiteljskega združenja za področje južno od Drave.

Pa tudi zunaj svojega učiteljskega delovanja gospod svetnik rad pokaže naklonjenost in ljubezen do ljudi in problemov dvojezičnega ozemlja. Zato iz vsega srca želimo, da bo g. višji svetnik Krassnitzer še dolgo bival med nami kakor tudi v krogu svoje ljubljene družine, gospe soproge Ernestine, ki mu tako zvesto stoji ob strani, obeh otrok gospe Ingrid-Marije, ki službuje na Dunaju kot bolniška sestra in sina gospoda Franca, ki je nastavljen na Trgovski šoli in Trgovski akademiji v Beljaku. Bilo srečno!

Darujte za visokošolski dom Korotan!

Pri nas na Koroškem

PLIBERK (Občinska seja)

Tokrat se je občinski odbor odpovedal čitanju zapisnika, zaradi potrate časa.

Trgovec Franc Stefitz iz Pliberka je zaprosil za koncesijo (dovoljenje) prodajanja knjig. Ker v Pliberku pogrešamo lepe sodobne knjigarne, so mu prošnjo enoglasno odobrili.

Obrtnik Ambrož Erlacher je vprašal pismo, če bi mu dala občina nekaj denarja za priključek na telefonsko mrežo. Njegovo prošnjo so odborniki z večino glasov odklonili.

Kärntner Landsmanschaft, krajevno združenje Pliberk je prosilo občino za denarni prispevek iz občinske kulturne postavke. Dovolili so ji 2000.— šilingov enoglasno.

Za popravilo šole v Libučah je dala deželna vlada občini 100.000 šilingov podpore. Sklenili so, da bodo letos naredili tam dva nova stropa v učilnicah in novo streho, dočim ostane še staro ostrežje. Zidarska dela so soglasno oddali domačinu Vodivniku, tesarska dela dobi mojster Krof, streho pa bo dobavila tvrdka Mayerbrucher iz Celovca. Kleparska dela bo izvršil Samonig iz Velikovca.

Tudi za šolo v Vogrčah je občina dobila 100.000 šilingov podpore. S tem denarjem bodo prekrili streho poslopja in napravili sanitarne naprave. Stanovanje za šolskega vodjo so pa že lani preuredili; prestavljeno je bilo s severne na jugozapadno sončno stran poslopja. Tesarska dela bo izvršil domači mojster Krof, streho pa bo prekrila tvrdka Fleischman iz Celovca.

Pri ljudski šoli v Pliberku bodo asfaltirali dvorišče, dohode in pešpot ob Koldvorski cesti. Najcenejšo ponudbo je stavila tvrdka Märtl in Co. iz Pliberka, ki tudi delo dobi za 124.000 šil. Skušali pa bodo pustiti nekaj več zelenega prostora in tako stroške zmanjšati na 100.000 šilingov.

Za 9-nadstropno stanovanjsko hišo na Libuški cesti v Pliberku bodo letos porabili 670.400 šil. Skupni stroški so predvideni na 1 milijon 400.000 šilingov. Z delom je že pričelo podjetje Glawar.

Za lansko asfaltiranje ceste v Rinkole in Vogrče bodo plačali ostanek 351.000 šilingov. Dolžina ceste je pet in pol kilometra. Skupni stroški znašajo 981.000 šilingov z deželno podporo 100.000 šilingov in z ostanekom od posojila ima občina okoli pol milijona šilingov sredstev za asfaltiranje občinskih cest. Seveda zagovarja vsak odbornik potrebe svojega kraja. A denarja je premalo, da bi mogli vsem ustreči. Na seji so sklenili, da se napravijo ceste tam, in sicer brez prošnje, kjer ob njih stojijo hiše. Skozi vas Oirkovče, Paulitschweg in mimo Gäberlna do Bruungasse v Pliberku ter še lkošček proti gradu. V Libučah pa cerkovno in knapovsko pot v dolžini 400 metrov. Vsi drugi pa morajo počakati na prihodnje leto. Če bi pa se letos kaj denarja ostalo, si želijo Pliberčani in OeVP odborniki: asfaltirati predprostor ob Grenzlandheimu. Dočim so prejšnji sklepi bili enoglasni, so tu bila mnenja deljena. Slovenci so se zavzeli tudi za vaške ceste Replje in one iz Blata na Letino in v Šmarjeto. Vendar je bila večina 9 glasov za dela ob Grenzlandheimu. Sicer pa je dvomljivo, da bi denarja letos kaj ostalo, ker so cene delu poskočile kar za 70 odst.

Za regulacijo potoka Bistrica je dobila občina od dežele 100.000 šilingov podpore. To bo za strugo od Vidre vesi do Doba. Tam so poplave ob vsakem deževju neznosne. Letos nameravajo preorati novo strugo tam, kjer je potreba največja. Vendar so celotni stroški predvideni na 3 milijone šilingov. Če bi porabili še onih 300 tisoč šilingov, ki so bili lani obljubljeni za poplave, bi morda le naredili toliko, da bi se škoda več ne delala.

Deželna vlada bi rada pliberško občino uvrstila med občine s stanovanjskimi naselji. Takim občinam je potreben načrt bodoče gradnje. Ta načrt zahteva veliko dela in je zelo drag. Posestnikom zemljišč pri nese ta načrt boljše prodajno možnost, a obenem pa tudi višjo obdavčenost. Kmečki zastopniki so mnenja, da se kmečke vasi sploh izpusti iz tega načrta in se ga napravi samo za mesto Pliberk in Drvešove. Pri deželni vladi bodo prosili za svetovalca in podaljšanje termina odločitve.

Tudi libuški potok je potreben regulacije. Tam udere voda večkrat v kleti. Preložili bi ga iz vasi, od ceste proč, proti vzhodu, na rob gozda in ga napeljali v strugo, ki vodi iz tako imenovane „gmajnice“ in

tam regulirali potočno strugo do mesta Pliberka. Skupni stroški bi znašali 3,8 milijona šilingov. Načrt sam stane 110.000 šilingov. Sklenili so pogodbo z ing. Klampferjem iz Celovca za izvršitev tega načrta. 80 odst. stroškov bo nosila država, 10 odst. bo prispevala cestna uprava. Tudi od železniške uprave bodo skušali nekaj dobiti. Kakih 400.000 šilingov pa bo dala še občina.

Talko vidimo, da so potrebe javnih del v občini velike, primanjkuje pa denarja, da bi mogli vse uresničiti. Bo treba pač počasi, eno za drugim. Tudi Rim ni bil v enem letu zgrajen. — Mirko Kumer

KAZAZE

(Krst, prvo obhajilo in smrt)

Prvo, kar imamo povedati, je to, da biseromašniku Tomažu Ulbingu čestitamo tudi kazaški farani:

„Vsi Vaši prijatelji Vam želimo iz srca, srečo in obilo blagoslova z neba.

Šestdeset let duhovnik,

to je doba nešteti dni.

Boga prosili bomo,

da dolgo Vas še ohrani bo.“

Sedaj pa moramo še nekaj povedati o drugih naših zanimivostih, ki smo jih imeli. Na dan sv. Petra in Pavla je sprejel po sveti maši zakrament svetega krsta dvajsetletni fant iz „Schweizerheima“. Dali so mu ime Robert - Peter - Pavli; za Roberta so ga že prej klicali. Ganljivo je bilo, ko je držal gorečo svečo in pa z botri odgovarjal. Četrtega julija pa je z drugimi otroki prejel prvo sveto obhajilo. Trinajst fantov in trinajst deklet je pristopilo prvokrat k angelski mizi. Zelo razveseljivo je bilo, ko so tudi starši in sorodniki otrok v velikem številu pristopili k obhajilni mizi. Na tem mestu se moremo zahvaliti našemu delavnemu pastirju g. Cergoju, ki se tako trudi, da bi vse zboljšali v fari.

Tako lepo so pripravili otroke za prvo sveto obhajilo, da so res glasno in razločno odgovarjali in s korajžo zapeli nekaj pesmi, saj otroci rajši pojejo kakor pa molijo. Tudi Vazarjevimi velja zahvala, ki so jim pripravili bogato kosilo. Tako lepega dne otroci ne bodo pozabili.

V ponedeljek, 12. julija, popoldne, smo spremljali k zadnjemu počitku Marijo Skok, pd. Švarcovo mater. Naj jim bo ta zemlja lahka, ki so jo tako dolgo obdelovali.

Naj počivajo v miru!

DJEKŠE

(Smrt Topečeve matere)

Dne 27. junija smo tukaj pokopali Gertrud Ožep, pd. Topečeva mater. Bila je zvesta bralka in naročnica „Našega tednika“. Izpolnila je 63 let. Ožepi so prišli iz Solčave, Štajersko. Najprej so prišli v Koprivno, potem v Kotlje in potem sem čez Dravo. Ta kraj, Solčava, je strašno trpel v zadnji vojni. Ker so se tam skrivali partizani, so Hitlerjevi krvniki Solčavo kratkomačno požgali, mnogo ljudi pa pobili. Ljudje so strašno trpeli.

Rajna Topečeva mati je bila pridna in marljiva gospodinja in je skrbno vzgajala s svojim možem svoje otroke. Vsi so že poročeni. Bila je verna žena. V svojem življenju je bila mnogo bolna in je svojo bolezen junaško prenašala. Umrli je pri svoji hčeri pri pd. Kobočniku na Djekšah. Naj ji sveti večna luč! Prizadetim naše sožalje!

Le križ nam sveti govori,
da vid'no se nad zvezdami,
da vid'no v raju večnem se,
nad zvezdami!

GORENČE

(Nekaj iz farnega življenja)

Od gradnje železnice iz Pliberka v Št. Paul v Labotski dolini se je pri nas marsikaj spremenilo, nekaj na boljše v gmotnem oziru, nekaj na slabše v moralnem. Pri gradnji železniške proge, mesta in tunela je bilo zaposlenih čez 500 delavcev, največ tujih, pa tudi domačini so bili zaposleni. Ko je bilo delo končano, so podjetniki (firme) odšli v druge avstrijske kraje in s seboj vzeli poleg tujih delavcev tudi precej tukajšnjih domačinov. Ti pa vsakih 14 dni, gotovo pa vsaki mesec za nekaj dni pridejo domov. Drugi so dobili delo v bližini.

Fara Gorenče šteje zdaj nekaj nad 600 duš. Od prvega do zadnjega konca je približno 2 uri peš hoje. Ima pet večjih vasi: Šmiklavž, Srednja ves, Sv. Radegundi s

podružnico, Led in Drumlje (Wunderstätten).

Skozi faro pelje lepa asfaltirana cesta iz Velikovca v Labot. Prebivalci se množe, iz dvorazredne je postala trirazredna šola. Delavci si postavljajo nove stanovanjske hiše. V Drumljah imamo kar sedem novih hiš, ki so last tujcev. Celu Perzijci so se tu naselili čez poletje.

Lani 10. oktobra je bila otvorena nova železniška proga. Večkrat na dan vozi vlak iz Pliberka skozi 1400 m dolgi predor v labotsko dolino in obratno. Kolodvor je na Ledu, dobre pol ure oddaljen od farne cerkve v Šmiklavžu. Proga pelje čez Dravo po železniškem mostu, ki je okoli 120 m visok in 428 m dolg. Ob progi je narejen železni mostiček za pešce. S tem je skrajšana pot iz Gorenč do Sv. Lucije in Božjega groba pri Pliberku. Vas Led, ki je bila prej zanamarna, blatna, ledena itd., je dobila novo lice. Pri gradnji železnice so ljudje dobro zaslužili, se opomogli in popravili hiše. Morala pa je nekoliko padla.

Letos smo imeli že 12 krstov, mrličev pa tudi že sedem. 13. januarja je umrla v deželni bolnici v Celovcu Elizabeta Pušnik, pd. Kovačeva mati iz Leda. Prepeljana je bila domov in pokopana na podr. pokopališču v Sv. Radegundi.

22. januarja je Bog sprejel med nebeške krilatce Gerharda, 5 mesecev starega Tenelejevega sinčka iz Srednje vasi.

9. februarja smo pokopali v Radegundi dobro ženico, staro Neubarjevo mater Marjeto Kranjc iz Leda. Stara je bila 89 let.

2. marca smo spremljali na farno pokopališče v Šmiklavžu kmeta Gregorija Goblod iz Drumelj. Mož je dosegel 85 let.

23. aprila smo zagrebli v Sv. Radegundi 56 let starega mizarja Johana Wornika. Bil je dolgo vrsto let bolan na pljučih. Umrli je v deželni bolnici v Celovcu.

1. maja smo v Šmiklavžu ob zelo veliki udeležbi ljudstva pokopali šele 39 let starega zidarskega polirja Pepeja Burgerja, pd. Pušljevega iz Srednje vasi. Na službeni poti se je tragično ponesrečil (z avtom zadel v vlak) v Frantschachu pri Wolfsbergu.

30. junija smo v Sv. Radegundi izročili materi zemlji truplo posestnika Johana Latschen, pd. Štuka, ki je umrl v celovski deželni bolnici. Pred tremi leti mu je umrla

Konferenca zveze za sivorjavo pasmo

Nedavno so se iz Pariza vrnili živinorejski strokovnjaki. Sodelovali so na drugi evropski konferenci zvez za sivorjavo pasmo. Ta konferenca je bila 16. in 19. junija v Parizu. Prva pa je bila lani v Lucernu.

Namen konference je razvijanje in širjenje tipa sivorjavega goveda, od katerega dobimo dosti mleka in nam pozneje daje dosti mesa. Nadaljnji namen konference je utrjevanje službe proizvodnosti krav in pa ta, da se načini progenotestiranja primerjajo in da so enotni. To pomeni, da ugotovitve primerjamo z ugotovitvami na sorvrstnicah in ne s tistimi, ki smo jih dobili s proučevanjem mater. Na konferenci so govorili tudi o načinih ocenjevanja rodovniške živine. Med drugim so se udeleženci posvetovali tudi o izmenjavi plemenskega blaga. Težijo namreč k temu, da bi dobili enoten tip živali.

Tiste dneve se je zbralo v Parizu 60 poznavalcev sivorjave pasme iz tujine in 40 iz Francije. Večinoma so bili iz živinorejskih organizacij in so zastopali posamezne rajone. Včlanjenih je šest držav, in sicer: Francija, Avstrija, Zahodna Nemčija, Švica, Jugoslavija, Italija, Lichtenstein. Kot opazovalci pa so prišli strokovnjaki iz Romunije, Irana, Španije in Bolivije. Madžari in Bolgari niso prišli na konferenco, poročilo pa so poslali in so ga drugi prečitali. Iz Maroka, Sovjetske zveze, Peruja in Grčije pa so se opravičili, da ne morejo prisostvovati.

Najstarejšo selekcijsko službo za sivorjavo pasmo imajo v Švici, in to že od leta 1827. Tam imajo že 148 let stare izkušnje s pasmo in z odbiro lepih plemenjakov. Leta 1897 so v tej deželi ustanovili zvezo rejskih zadrug.

Pobudo za evropsko konferenco za sivorjavo pasmo je dal švicarski znanstvenik dr. Engeler.

Konference bodo vsako leto v drugi državi. Naslednja bo v Zahodni Nemčiji, nato v Avstriji, Italiji in leta 1969 v Jugoslaviji.

Francozi so se pri organiziranju konfe-

rena. Bil je delj časa bolehen, a da ga bo tako hitro vzelo, nismo pričakovali.

Umrli naj počivajo v miru!

(Zlata maša)

V nedeljo, 9. maja, je gospod župnik Vinco Zaletel imel v tukajšnji farni dvorani predavanje o svetovnem evharističnem kongresu v Bombayju v Indiji. Videli smo 250 prav lepih barvnih slik. Tudi otroci so prišli na svoj račun, ko so gledali korajžnega Bambija. Bilo je krasno, udeležba je bila lepa.

V nedeljo po Kristusovem vnebohodu smo obhajali slovesnost prvega sv. obhajila. 12 otrok je bilo zares srečnih, ko so prejeli prvič Jezusa v svoje nedolžne duše. Veselje jim je žarelo na obrazih. Da bi ostali nedolžni, za to smo posebno molili.

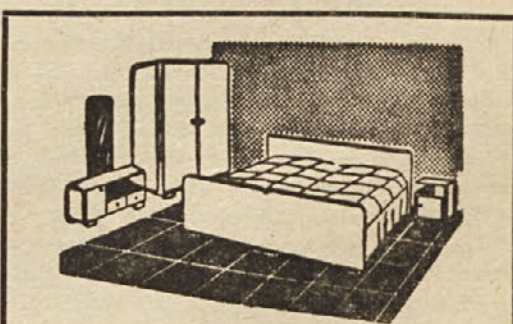
Ko je lani jesenski tukajšnji šolski ravnatelj g. E. Kitz odšel v službo v Grabštanj, je bil tu nastavljen za šolskega upravitelja g. Pavel Krt. Zdaj se bo zopet poslovil od nas. Kot smo mogli opaziti, so ga šolski otroci radi imeli. Bil je zelo delaven in si je nakopal nekaj nasprotnikov. V splošnem so bili ljudje z njim zadovoljni in so ga spoštovali, posebno še, ker je bil praktičen, vzgleden katoličan, prijaznega in skromnega značaja. Šolsko mesto je bilo spomladi razpisano in bomo dobili jeseni novega šolskega vodjo. Obema želimo bilo uspeha!

22. junija je tukajšnji dušni pastir g. Jakob Štrekelj obhajal zlato sv. mašo. Hotel je narediti vse bolj na tih, pa se mu ni posrečilo. Ljudstvo je od nekdaj zaznalo, da bo njihov dušni pastir letos obhajal 50-letnico mašniškega posvečenja — kdaj, tega natančno nismo vedeli, pač pa so se na skrivnem pripravljali. Da bi bili ljudje deležni saj nekaj sadov zlate sv. maše in molili za zlatomašnika, je jubilar v nedeljo, 27. junija, pri jutranjem duhovnem opravilu oznanil, da bo ob 9. uri opravil zlato peto sv. mašo in zapel zahvalno pesem. Mislil je, da je s tem zadeva urejena, pa ni bila. Farani so izrabili čas med prvo in drugo službo božjo, na hitro okrasili farno cerkev in priredili sicer skromen, zato pa tem bolj prisrčen sprejem. Ob tej priložnosti so zlatomašniku poklonili lep mašni plašč, ki ga je jubilar podaril cerkvi. Vsem naj Bog stotero poplača!

rence zelo potrudili, saj so pripravili veliko živinorejsko razstavo sivorjave pasme v mestu Troyes. Tam so pokazali tudi bikeplemenjake različnih starosti, krave in kravje družine, pa tudi plemenske ovce in ovne. Da, tudi ovce. Kaže, da tam ovčarstvo bolj spoštujejo in cenijo kot pri nas. Pravijo, da v Franciji praktično ni obeda brez ovčjega mesa.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 2. 8.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. J. F. Penkonig. K 75. rojstnemu dnevu. 10 minut za športnike. 18.00 Za naše male poslušalce. — TOREK, 3. 8.: 14.15 Poročila, objave. Dr. Metod Turnšek: Ljudski koledar. — SREDA, 4. 8.: 14.15 Poročila, objave. Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 5. 8.: 14.15 Poročila, objave. Žena in dom. — PETEK, 6. 8.: 14.15 Poročila, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Domače vesti. Športni obzornik. — SOBOTA, 7. 8.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca. Voščila. 18.25 Ob večerni uri. Poje študentski zbor. — NEDELJA, 8. 8.: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Vse Joka izdelke in opreme tudi za tujske sobe

PODJUNSKA TRGOVSKA DRUŽBA
Bratje RUTAR & Co.

Dobrla ves-Eberndorf tel. 04236-281

Oglašuj v našem listu!

Modrost dvornega norca

Ko mlad človek stopa v življenje, je navadno še poln idealizma. Ker je sam pošten, upa, da bo na novi življenjski poti srečaval le poštene in pravične ljudi. Skoraj v podrobnostih si je izdelal načrte za nekaj let in z velikim življenjskim optimizmom se loti svojega poklicnega poslanstva.

Toda prav rado se zgodi, da že v nekaj tednih ves razočaran zdvomi nad človeško družbo, ki se mu zagnusi. Ne le nerazumevanje in nezaupanje, s katerim ga družba sprejema medse, marveč vse bolj ga zagrenjuje moralna pokvarjenost in zlasti še krivično zapostavljanje. Tako imenovana dvojna morala, po kateri se družba deli v dva razreda: mogočni in vladajoči, katerim je dovoljeno vse in si smejo postaviti delati sami, ter podložni in nepomembni, za katere je obveznost predpisov morale in poštenja vezana na boj za življenjski obstanek.

Tedaj se v mlademu človeku nekaj zgane in bi zavpil vsemu svetu z besedo obsodbe... toda če hoče, da ga družba ne izloči, mora molčati.

Pa je bilo nekoč prav tako. Morda so bile socialne razlike še krivičnejše in slabotni še bolj poniževani. Toda bila je v tistih časih ustanova, ki je mnogokrat igrala vlogo „javne vesti“. To je bila ustanova dvornih norcev, kateri so imeli nalogo po gradovih velikašem preganjati dolgčas.

Saj takrat še ni bilo zrakoplovov in avtomobilov, tudi vlak še ni vozil in pravih prometnih zvez še tudi ni bilo. Potovanja so bila zelo naporna in nevarna, zato se je življenje plemstva omejevalo predvsem na viteške igre, lov in pojedine z zabavami. Pri tem pa je imel važno vlogo dvorni norec, ki je moral biti dober poznavalec ljudi in razmer; predvsem pa je moral biti zelo duhovit.

Iz najstarejših časov je poznan tak dvorni norec perzijskega kralja z imenom Nastradin. Iz njegovega življenja je poznana sledeča zgodba:

Ko so se bile nekoč kraljeve dvorne stopnice ob velikem sprejemu precej umazale, je kralj naročil Nastradinu, naj poskrbi, da se očistijo, kot se spodobi.

Nastradin zbere takoj nekaj strežnikov in jim ukaže rekoč: „Začnite s pomivanjem, toda začnite pri spodnji stopnici in pomivajte navzgor.“ Služabniki ga nekaj časa začudeno gledajo, a vendar začnejo z delom, kakor je bilo ukazano. Zvečer je bila prva stopnica očiščena, da se je kar lesketala.

Naslednjega jutra so se lotili drugje, a ni treba še posebej povedati, da so pri tem prvo še bolj umazali. Tako je šlo delo naprej, enkrat prvo, potem drugo, vedno na istem mestu, ker je nemogoče čistiti stopnice od spodaj navzgor.

Ko se je kralju po dveh tednih zazdelo, da čiščenje stopnic traja nekam dolgo, je šel pogledat, kako je s stvarjo.

Ko vidi, da perejo stopnice od spodaj

ZA MLADINO IN PROSVETO

Meni ne škoduje

Mlad fant, dobro poučen v verskih resnicah, se je pogovarjal s prijateljem o pohujšljivi knjigi, ki je vzbujala mnogo pozornosti.

„Ali si jo bral,“ vpraša prijatelj. „Ne, nisem je bral, ker je slaba in škoduje. — „Kaj škoduje! Vse je treba poskusiti,“ se obreigne tovariš.

Pot ju je peljala skozi gozd in ob poti je bilo polno strupenih gob. To pa tovarišu ni bilo znano in že je hotel nekaj teh gob nabrati, saj je gobe zelo rad jedel. A je kljub temu nekoliko pomišljal, ker so se mu le zdele sumljive.

Dober fant mu pravi: „Kar poskusi jih, pa boš videl, ali so kaj vredne ali ne.“ — „Ali si zblaznel. Mar hočeš, da se zastrupim?“ se je hudoval prijatelj.

„Nikakor ne, hotel sem te le opozoriti, kako napačno je tvoje naziranje, da je treba vse poskusiti! Meni zadostuje, če Cerkev in pametni ljudje pravijo, da je ta in ta knjiga slaba in je ne berem in je ne poskusim, kakor tudi ti ne poskusiš dvom-

navzgor, in sliši, da je to ukazal Nastradin, ga kralj takoj pokliče in ga hudo ozmerja, kako je mogel ukazati tako neumno delo, ko vendar ve, da je nemogoče na ta način uspešno dovršiti čiščenje.“

„Mogočni kralj,“ odvrne Nastradin. — „Allah naj množi tvojo modrost, ko travo po dežju. Jaz sam posnemam tebe. Mar ne delaš ti ravno tako? Pri vsaki tvoji odredbi začneš spodaj, pri najnižjih in najbolj revnih, tako ne prideš nikoli do visokih. Ko pobirajo davke, koga najbolj stisneš, če ne najbolj uboge, ko ti ne morejo uiti. Višji se ti izmuznejo. Pri kaznovanju prestopkov kako ravnaš? Vedno zadeneš samo nižje; vsako delo tvojega vladanja se začne od spodaj namesto od zgoraj. Ali niso tvoji zakoni kakor pajčevine, v katere se ulovijo samo mušice in muhe, medtem ko ose, sršeni in vsa večja golazen kar mrežo prederejo in včasih še odnesejo. Če že veš, da mora, kdor hoče imeti čiste stopnice, začeti od zgoraj, pri najvišjih, zakaj se ne ravnaš po tem? Začni najprvo ti, tvoji ministri in drugi veliki z natančnim izpolnjevanjem vseh postav in dolžnosti, pa bodo tudi drugi bolj vestno izvrševali svoje obveznosti.“

sesta v grlu. Dekleta, ki so morale prve govoriti, skoro niso mogle izustiti besed. Šele korajžnji nastop Gašperja je prinesel igralcem notranji mir. Medtem pa se je pomirilo tudi občinstvo in odslej je igra potekala gladko.

Šele ko je odhitela Majda v hišo in je nastopil Gašper, se je posrečilo pomiriti vzklike in čudenje med gledalci. Z odra ni bilo do tedaj slišati zaradi vklikov in zaradi glasnega mirenja skoraj nobene besede, vsaj razumeti je ni bilo mogoče. Ankin in Rozine zadrege, niti Tinetovega vznemirjenja med gledalci ni nihče opazil.

Tinetu je odleglo, skrb je zginila z obraba.

Gašper je oblastno nastopil, rožljaj je z denarjem v hlačnih žepih, stal sredi odra, prezirljivo gledal fante in dekleta, obrnil vso pozornost gledalcev nase in čakal, da nastopi popolna tišina med gledalci. „No, dekleta, pirhov, pirhov!“

Tisti hip je vzkliknil nekdo med gledalci, „Začnite od kraja! Nismo vsega slišali!“

In vsi, ki so se zavedli, da so začetek preslišali, so pritrdili.

In zopet so morali miniti razsodnejši in gospoda.

Na odru se je opazilo kako vznemirja igralce zahteva po ponovnem začetku. Le Gašperja niso zmedli klici. Bahato je rožljaj z denarjem, oblastno in široko razkoraden je gledal igro deklet in čakal, čakal, da se gledalci pomirijo. „Kaj se igrate kot otroci?“ je zbadal.

Anka mu je plaho, toda glasno odgovorila; Janez ji je hitro segel v besedo.

ljivih gob, kaj šele strupenih! Pa brez zamere!“

A naša kulturna dolžnost s tem, da se varujemo slabe knjige, še daleč ni izpolnjena. Če bi se samo strupa varovali in izogibali, če bi torej opuščali ob strani slabo branje, nečedne revije, spolzke slike, s tem še torej nismo vsega opravili. Redno in po možnosti moramo uživati protistrup, dobro branje. Saj to je ravno namen dobrega tiska.

Zaključek je vsekakor sledeč: na dobro čtivo smo naročeni in ga tudi beremo ter svoje življenje po njem uravnavamo.

ZA NAŠE MALE:

Vebska jezera

(Koroška ljudska pripovedka)

Pred davnim, davnim časom še ni bilo jezera pri Celovcu. Lepe vasi so stale ondi in okrog in okrog se je razprostiralo rodovitno polje s prijetnimi vrtovi. Prebivalci tega kraja so sloveli daleč okrog za zelo premožne in srečne ljudi.

Toda sreča jih je omamila in storila ošabne; za Boga in njegove zapovedi niso več marali, za cerkev in božje praznike se niso menili. Velike sobote večer so pobožni kristjani tistih časov praznovali vedno s premišljevanje in tiho pobožnostjo.

Ti presrečni vaščani pa se nekoč na ta večer niso spomnili, da prihodnjega jutra Odrašenik vstane od mrtvih, marveč so v veliki, krasni hiši uganjali šum in hrup, imeli godce, jedli, pili ter plesali in vriskali, da se je razlegalo daleč okrog.

Ni bilo več daleč do polnoči, ko se na mah odpró vrata in se prikaže majhen, star in suh možiček s sivimi lasmi. Jezno se ozira po plesalcih in z ostro besedo izpregovori:

„Razuzdanci, ali tako praznujete nocojšnji večer? Nehajte in izpreobrnite se, preden poteče ura božje milosti!“

Tem besedam so se vsi surovo nasmejali ter še bolj divje noreli.

Čas beži... Bliže in bliže prihaja ura. Zopet se vrata odpro in isti starček stopi v sobo. Majhen sodček ima pod pazduho; povzdigne glas in reče ginljivo: „Se enkrat vas opominjam; poslušajte svareče besede prijatelja! Le še malo trenutkov vam

Plahost in vznemirjenje sta bila premagana. Igra je tekla gladko in nemoteno. Ob samozavestnem Gašperjevem nastopu, ob premišljenih Janezovih besedah, ob pojavi Tončka so se ojunačila dekleta, fantje ob študentih niso čutili zadrege.

Na stezaj odprte oči so strmele izpod kozolca na oder; ljudje so z odprtimi usti lovili besede in pazili, da katere ne preslišijo. Tončkove besede so spremljali z burnim smehom in glasnim odobravanjem. Včasih je moral sredi stavka nehati, sicer bi ljudje znova zahtevali, da ponovi, kar so preslišali med smehom. V presledkih je kremžil obraz, kar je izzivalo še burnejši smeh ko njegove besede.

Ni bilo samo smeha, bilo je tudi solz. Ko je pokleknila Majda pred kapelico in dvignila roke k božji Materi, so se vsule ženskam solze iz oči. Še nekateri moški jih niso mogli zadržati. Med občutene, globoke, resne in proseče Majdine besede so pohiteli izmed gledalcev na oder pritajeni vzdihni. Niso se še posušile solze na trepalnicah, že so se smejala usta. Tine pod Metinim oknom in neprekosljivi Tonček! Jeza na Gašperja in Zavrtnika in biriče in Jeza in Gabra! Sočutje z Janezom. In zopet solze, debele, grenke solze ob nastopu Janezove matere.

Ko je padel zastor, je gospoda ploskala. Z odprtimi usti so nekaj hipov strmeli ljudje v zagrinjalo, nato je izbruhnil bučen val odobravanja in priznanja. Spogledali so se, pritrdjevalno so pokimali. Z obrazov je žarel veselje in zadovoljnost. In premislili

Iz filmskega sveta

BOGATI DAROVI

Znani nemški filmski igralec Curd Jürgens je svojo ženo hotel razveseliti za njen rojstni dan. Kupil ji je ušesne obeske iz dragocenega kamna smaragd, ki so stali skoro milijon šilingov.

BURTON V HOLLYWOODU

Najpopularnejši sodobni angleški filmski igralec je gotovo Richard Burton, ki je igral v veličastnem filmu Becket glavno vlogo. Poročen je s filmsko zvezdo Elisabeth Taylor. Trenutno sta sklenila pogodbo s Hollywoodom za sodelovanje pri filmu „Koga je strah“.

BERLINADA 1965

Italijanska filmska zvezda Lollobrigida Gina, o kateri se je zdelo, da je njena zvezda že začela bledeti, se je nenadoma na letošnji berlinadi ponovno uveljavila. Ko je bil prirejen filmski ples, je Gina nad vsemi zvezdicami tako uspešno nastopala, da je veljala za središče večera. Istega večera je proslavljala tudi svoj rojstni dan.

je danih; nehaite in obžalujte temu večeru storjeno nečast! Poglejte tale sodček! Gorje vam, če me prisilite, da bom odprl pipo!“

Na te besede zaženó vsi kakor iz enega grla smeh in krohot, rekoč: „Oj, ta pa mora biti res nekaj posebnega! Odprj vendar pipo, da vidimo, kaj bo! Nikar nas dalje ne moti! Za pokoro pa bomo že brez tebe skrbeli, saj je še časa dovolj.“

Oči se starčku togotno zabliskajo in kakor sodni glas se zasliši iz njegovih ust: „Izgubljeni ste, izgubljeni!“ To izreki, odpre pipo in izgine.

V tem začne ura biti polnoči; ob dvanajstem udaru otožno zastoče in strašen vihar prihrumi. Luči ugasnejo in truma podivjanih plesalcev trepetaje ostrmi. Črna noč jih obda, krvavordeč blisk šviga in razsvetljuje blede obraze in grom in ropot jim hrumi na ušesa, kakor bi se svet podiral. Huda ploha — zdi se, da so se pretrgali vsi oblaki — se ulije zdaj izpod neba, studenci in potoki zašume ter se v enem hipu kakor deroči hudourniki razlijejo. Z vseh bregov in gričev voda tokoma dere, marašča in vre skoz vrata in okna v hiše, podira vse ter nastopa višje in višje. Druhal nesrečnih veseljakov se umika obupno in plašno na odre, strehe in višine ter beži, toda zaman — deroči valovi jih hitro dohité in pogreznjejo v mokri grob. Vsi so žalostno poginili.

Grom in vihar sta potihnila, a voda se ni več odtekla, ostala je do današnjega dne — in to je Vrbsko jezero.

MATIJA MALEŠIČ:

2

V ZELENEM POLJU ROŽA

KRATKA VSEBINA ZACETKA POVESTI

Tisto nedeljo so pripravljali študentje pod Lokačevim kozolcem ljudsko igro „Divji lovec“ Franca Saleškega Finžgarja. Kaj takega res še nikdar ni bilo v vasi. Avditorij je bil že poln in študentje še le niso pričeli igrati. Lokačev Tine, duša te uprizoritve je imel za zagrinjalom polne roke dela.

Tedaj se je pretil na oder France in se opravičeval pred Tinetom, da ni prav naredil, ker je vrnil vlogo Gašperja. France je pač očital Tinetu, zakaj da on ne igra Gašperja in on (France) Janeza, in da si je Tine vse te komedije domislil samo zaradi Metke. In prav zaradi ljubosumnosti je vrgel France vlogo Gašperja nazaj. S tem je razžalil ne samo Tine, ampak še bolj Francetovo izbranko Metko. In ko ga je sedaj Metka prijela zaradi tega, kar je storil, ga je bilo sram in izgubil se je z odra.

Igralcem je bilo tesno pri srcih, a Tine jih je bodril: „Le nič skrbi! Vsak naj misli na svojo vlogo in se naj ne briga za gledalce.“

Zastor se je dvignil. Grobna tišina je zavladala pod kozolcem, pa le za hip, kajti kakor hitro so gledalci zagledali skupine igralcev na odru so se iztrgali iz grl vzkliki presenečenja in veselja.

Prve besede igralcev so se razgubili med vzkliki in glasnim čudenjem gledalcev. To pa je bila sreča. Zakaj ko so igralci videli toliko občinstva in še tik ob odru mestno gospodo, jim je zastala be-

so dejanje, besede, nastope posameznih, preračevali so tega, onega igralca, bili so ponosni na svoje sinove, hčere, brate, sestree; še na daljno sorodstvo so bili ponosni.

Glasna hvala je donela pod kozolcem študentom, ki so prišli na tako lepo misel. Lokačev Tine, Maničin Janez je zrasel v očeh vaščanov za tri glave; o nikomer ni bilo toliko hvale kot o njem.

Ko da je čutil, kaj govore gledalci o njem, ali ker se je posrečilo in ni bila prva zadrega niti opažena, je bil Tine razigrane volje. Mazal je kovača s sajami in ogljem po obrazu, laseh in rokah ter počital Rozi in Anki: „Ste mislile, da vaju gospoda sne?“

„Saj sama ne vem, kaj mi je tiščalo grlo!“ se je branila Roza.

„Saj je šlo!“ je trdila Anka. Sram jo je pa le bilo.

„Nate sem ponosen, Majda!“ je glasno in pred vsemi pohvalil Metko. In pogledal jo je z živim ognjem v očeh in z dopadenjem. In kakor prej Francetovi, tako so bili tudi njegovi pogledi vsi zavzeti in se kar niso hoteli ločiti od nje. Ta avba, kako ji je sedela na glavi! Vsa posrebrna in pozlačena avba.

Metka je v zadregi. Le kaj je danes vsem moškim, da jo tako gledajo. Prej France, sedaj Tine, pa vsi drugi fantje. Ko da je danes čisto druga. Zenskam pa je puhtela iz oči nevoščljivost. Zakaj se niso potrudile, da bi si tudi one preskrbele od kod narodno nošo?

„Tudi jaz sem nate ponosen, Majda! Na

P ∞ I ∞ S ∞ A ∞ N ∞ O B ∞ R ∞ A ∞ N ∞ J ∞ E

M. T.:

Pot za Dravo

(Nadaljevanje)

No, stari Lacko v Brstju se pač res ni mogel jokati, če je spodnji konec te njive, že v mlaki, za več dolgih dni odsluževanja odstopil Zelenkovemu Juriju, bratu Tunikinega očeta. In če se je stric Jura že zaril v tisto prekleto mlako in si tam zbutal hram, kaj, vruga, ni dokupil vsaj še sedminke te Lackove njive, da bi ne bila le gola koča s tisto krpo slabe tratine, ki jo je Tunika po Jurovi smrti dobila za doto! Kako drugače bi bilo za Zelenkove! Vsaj prvi kruh, čeprav ječmenov, in prvi krompir in fižol bi imeli doma!

Franc in Tunika sta se bližala gornjemu koncu Lackove in Bremežve njive, mlademu lesovju, iz katerega je glasno udarjalo razposajeno petje in vrščanje ptičev kobilarjev. Rumeni, zlati kobilarji so se slovesno prepeljevali od jelše do jelše, od črense do črense. Kričali so svojo izzivalno pesem:

„Stric motovilo, ste videli kje moja kobilo?“

Franc je že izza mladih let vedel, kaj in kako pojo kobilarji. Sedaj ga je to naglašanje „kobilu“ zabolelo. Dotaknilo se je tistega, kar je nosil v zadnjem dnu srca, da bi si namreč vendar kdaj prigospodaril konja, kobilo, ki bi jo vpregel, če že ne v prazniški koleselji, pa vsaj v voz z novimi ročicami in novim pletenim košem.

Ptiči so neutrudno vikali s svojo „kobilu“, „kobilu“, „kobilu“. Franca se je polotil memir. Zares, lahko bi jo že imel, že davno imel, moral bi jo že imeti, toliko bolj, ko je doma s kmetije! Ali je treba, da on, kmečki sin, nosi na glavni tržni jerbasa in vleče v rokah še cekar in kanglo? Ali bi ne bilo lepše, ko bi ženo Tuniko in njeno tržjo naložil na voz in jo s konjem potegnil v mesto? Čemu tu muči Tunika in čemu on? Že je hotel zakleti, zakleti nad očetom Tjožem, ki mu je kot prvorojencu obljubil grunt ali veliko doto, pa doslej ni enega ne drugega. Ali je to prav: Kruci...

Tisti hip je Tunika poglasno vzdihnila očenaševu prošnjo:

„In ne vpelji nas v skušnjava...“

Franca je streslo in ni zaklel... Žena molí, on bi pa klel? Ne, ne!

Tam od Drave se je začulo gruljenje divjih golobov. Franca so spomnili na Dravo in njegovo službo ob vodi, na delavce, ki jim je poslovni vodja. Da, on jim je vodja, pa so vsi na boljšem. Kateri od njih nosi ženi tržni korpec? Kobilarji so zdaj prav blizu zagnali vrišč. Nekoliko drugače se je razleglo njih petje. Franc jih je razumel kot v deških letih, ko so jih na paši raz-

mevali in oponašali: „Stric motovilo, v roke dreto pa šilo, šilo!“

Ti spomini so Francu šli v živo. Kar gnečili so ga. Da, prav nič ni na boljšem od tistih, ki po rokah vlačijo dreto in smolo in šilo! Še na slabšem je! Kateri čevljar, vruga, nosi svoji ženi v mesto jerbasa? Franc ga pa nese! Čemu, čemu? Ker mu oče, kruci...

Tudi ta hip je Tunika glasno vzdihnila konec Zdrave Marije:

„Prosi za nas grešnike zdaj in ob naši smrti uri...“

Franc se je zdrznil. Zavedel se je, da ne sme izustiti kletvine, niti v mislih je izreči, zlasti ne nad svojimi roditelji, če hoče, da se mu bo kdaj bolje godilo. Saj mu oče noče nagajati, le v stiski je. Ne more vsem hkrati ustreči, vsem hčeram in sinovoma. Saj bo slednjič, če bo Franc potrpel, ves grunt njegov, vsa kmetija s polji, gozdovi in travniki, z volmi in vsemi vozovi, tudi s kolesljem in konji... Ali bo pa vsaj dote toliko dobil, da bo skupaj z njegovim zaslužkom zmogla kdaj čednejši hram, večje posestvece in še konja... Bog daj očetu zdravje in življenje, Bog mu ga daj!

Pred Francem in Tuniko se je že prikala struga plitve Rogoznice. Malo vode je

Ivan S. Turgenjev:

Potovanje v London

Z ne posebno veliko ladjo sem potoval iz Hamburga v London. Na krovu sta bila samo dva potnika: jaz in majhna opica samička. Neki trgovec iz Hamburga jo je hotel podariti nekemu trgovskemu prijatelju v Angliji.

Na klopi palube je čičala, samo na prav drobni verižici priklenjena opica samička in cvilila žalostno. Zmerom, ko sem prišel mimo njene klopi, mi je skočila živalica cvileč nasproti, iztegnivši svoje črne, suhe ročice proti meni in me je gledala žalostno. Kakor hitro sem jo pobožal, je prenehala skakati in cviliti.

Med potovanjem smo zašli v čisto brezvetrno področje. Morje je izgledalo kot ogromna svinčena površina. Obdala nas je megla kot mehka neprodorna stena. Videli nismo niti vrha jambora naše ladje. V plavajočem meglenem pajčolanu je izgledalo pravkar vzhajajoče sonce kot krvavordeči madež.

ni dalo z odra. Obotavlja se so si umivali barve z lic in trgali prilipljene brke.

Na oder je prihitel nadučitelj in povedal, da je vstopnina prinesla dosti več, kot so mislili. In je rekel, da se spodobi, da se igralci za svoj trud in lepo igro poveselijo. Povabil je vse v gostilno.

Igralci so bili povabila veseli. Le ne po teh lepih urah nazaj v vsakdanjost!

„Preobleči se moram,“ se je branila Metka.

„Kaj, preobleči?“ se je začudil Tine in jo debelo pogledal. Iz njegovega pogleda je videla, da je mislil: Potem... potem pa ne boš več, kar si sedaj... tak, da človek ne more odtrgati od tebe pogleda. In njegov pogled je zaprosil: Nikar se ne preobleči, Metka! Da veš, kako ti pristaja narodna noša! Pojdi, kakršna si!

Otroci so vpili: „Majda, Majda!“ Z občudovanjem so jo gledali, niso se je mogli nagledati; spremljali so jih do gostilne. Še odrasli so postajali ob potu in jih gledali, ko da so čisto tuji, vzvišeni, vsega občudovanja, spoštovanja in čaščenja vredni ljudje. Po gostilniškem vrtu je pa kar zavrhelo, ko so prišli. „Majda, Majda? Križ božji, torej si res še živa in se nisi ubila v prepadu? Hvala Bogu, škoda bi te bilo...! Tako dekle!“

„Janez, Janez!“

„Tonček!“

„Zavrniki!“

„O, gospod Gašper, Lisjakov gospod Gašper!“

In od vseh strani so jim ponujali piti in jih vabili k svojim mizam. Tine pa ni do-

imela, vendar toliko, da bi obema segla preko gležnjev. Mož je s svojimi škornji ne bo zajel, mati pa se bo vsekakor morala sezuti. Že se je sklonila, da bi si odvezala trakove. Pa ji je Franc mignil, da ne, naj ga počaka na bregu. Kar obut se je zagnal preko deroče vode. Onkraj je tržo odložil k stari vrbi ter stekel nazaj po Tuniko.

„Ne sezuvaj se! Ponesem te čez!“ ji je dejal.

Tuniki je bilo nerodno. Vendar se možu ni mogla in marala upirati. Zaradi lepšega je pa le dejala:

„Ah, oče, kaj se boš mučil še z menoj! Saj se lahko sezujem in sama pojdem čez! Le ti me boš držal za roko in spremljal!“

„Nič ne boš stopala v mrzlo vodo takšna, kot si! Tudi se ne spleča, muditi se s sezuvanjem in obuvanjem. Nesel te bom. Okleni se me okrog vratu!“

Kot otroka jo je ljubeznivo dvignil v naročje. Počasi in previdno se je z njo v strugi umikal spolzkemu kamenju, da bi mu ne spodrsnilo in bi z nasečo ženo ne padel. Tunika se je možu z ljubečo vdanostjo oklepala vratu. Franc je čutil njeno mehko roko na svojem tilniku. Tudi njeno gladko, a hladno lice se mu je dotikalo lica. Ob svojem srcu je začutil njene grudi in utripe njenega srca. Kot da utripa z dvojno močjo, se mu je dozdevalo. Da, z dvojno, saj je z materinim srcem bilo tudi detetovo srce. Franc se je spomnil, kako je nekoč, pred desetimi leti, prav tu nekje čez naraslo Rogoznico nesel svoje zalo dekcle —

Tuniko. Smehljala se je takrat prav dražestno in čelo se ji je svetilo... Tudi zdaj, ko jo je kot ženo nesel čez vodo, se ji je ozrl v obličje. Bilo je še prav mило in do brotno. Le na belem čelu je bilo zajedenih pet drobnih brazdic. Da, pet, toliko, kot je bilo otrok, ki mu jih je že rodila. Vsak otrok je materi začrtal spomin na tihe, skrite žrtve. Najvidnejša je bila zgornja zareza, črta prvorojenca Frančka. Potem je sledil spomin na Treziko in Jožeka, ki sta na svetu le po nekaj dni jokala. Naposled sta se vili dve krepkejši gubi. Konrad in Micka, zadnja živa otroka, sta ju materi naredila. Tudi bodoče dete bo materinemu čelu vpi-salo spomin.

Franc je s sladko resnobo občutil, da nosisi v svojem naročju ljubečo in zvesto ženo, mater še šestega otroka, njo, ki je njegovi srčni ljubezni ter njegovim otrokom postala tiha, vdana, žrtvujoča se služabnica in svečenica.

Onkraj vode je Franc z ljubečim srcem odložil ženo. Tunika ga je hvaležno poljubila. Franca je iznenadilo. S toplimi očmi se ji je nasmehnil in ji vrnil poljub na lice. Ženi se je vseh petero gubic na čelu zravnilo, kakor da so ob moževi ljubezni zravnanne in poplačane vse njene žrtve. Tunika se je zahvalila možu z ljubeznivo besedo in gorko željo:

„Ljubi Bog in presveta Devica Marija naj te nam ohranita, dragi oče!“

Franc je ženo ljubeče stisnil k sebi in ji dejal vdano in iskreno:

„Tudi tebi, draga žena in naša dobra mati, naj pomaga Bog, zlasti zdaj, ko se ti že približuje tvoja ura! Veš, mati, še dalje ti bom ponesel!“

Ženi so se zaiskrile oči. Zajokala bi najrajši od tihe radosti nad moževo dobroto. Vendar je v skrbi za njegovo službo izustila boječje:

„Pa če boš potem zamudil, oče? Nikar zaradi mene! Bom že kako zmogla!“ Njen pogled je bil poln ljubeznive skrbnosti.

„Saj bom hitel nazaj...“ jo je skušal pomiriti. Med tem se je že znova obiožil s tržnim tvorom. Pospešila sta korake za strugo, levem dravskem rokavu, ki je bil ves obrasel s kopinjem in grmičevjem. Na jagnjedih so se oglašale vrane s svojim: „Kra, kra, kra...“ V njih glasovih je Franc razumel očitok: „Trža, žmetna za dva, dva...“ Na lastni glavi in v lastnih rokah je sedaj občutil, se preveril, kolikšno je Tunikino mučenje. Poslej ji ne bo dovoljeval več tolikšnih bremen in naporov. Sam ji bo že navsezgodaj nosil v mesto tržo, ali pa ji jo bo Franček vozil v vozičku... Kako je mogla tako tiho in tako vdano in toliko časa zmagovati takšna bremena?

(Dalje prihodnjič)

Janeza sem pa jezen! Zakaj imaš njega rada? Zakaj me ne maraš? Ali nisem fant od fare?“ Široko razkoračen je stal Gašper pred Majdo, rožljal je z denarjem v hlačnih žepih in ji gledal izzivalno v oči.

Ali mu je bila Metka hvaležna za njegovo šaljivost in pomoč v zadregi! „Moram Janeza imeti rada!“

„Oho! Moraš? Zakaj?“

„Že prav! Pa nočem iz opuba na oni svet. Nak! Je prelepo na tem svetu, po katerem hodijo tako brhka dekleta, kot je Majda!“

Med gledalci je vršala židana volja. Samozavest jim je bila v srcih. Drugo dejanje so igrali lepše kot prvo. Med tretjim dejanjem so ljudje stiskali pesti in grozili Gašperju, Zavrnikova blaznost jih je vznemirjala, Janezova in Majdina nesreča jih je bolela. Pri streljih v četrtem dejanju je zastala ljudem sapa. Privoščili so grdemu Gašperju, vzklikali so v grozi in sočutju, ko je omahnil Janez v prepad in je zginila za njim Majda.

Zastor je padel. Ljudje pa so obsedeli in obstali na mestih. Niso mogli verjeti, da morajo že oditi, tako jih je prevzelo vse lepo, kar so videli na odru. In žal jim je bilo, da se je tako hitro vse končalo. Prehitro, mnogo prehitro!

In kot da je bilo tudi igralcem žal, da je že vsega konec. Metko je kar zabolelo: sle-či svilen narodno nošo in odložiti srebrno avbo — da bo zopet vsenaokoli vse tako vsakdanje. In nič več ne bodo počivali pogledi moških na njej, kot da je posebnost, čisto druga kot sicer. Tudi ostalim se kar

volil, da bi se razkropili. Sedli so okoli dolge mize. In takoj je bilo središče vsega zanimanja na gostilniškem vrtu ta miza. Sorodniki in sosedje so se dvigali od sednjih miz in prihajali s polnimi kupicami k igralcem.

„Gospod Grozdek,“ je poklical Lisjakov Gašper gostilničarja.

Z veseljem in hrupom so sprejeli novo ime za gostilničarja, ki je nosil na mizo liter z litrom, ko da ne nosi vina, ampak vodo, ki je zastoj.

Okoli Tineta je bila ves čas tesnjava. Če bi moral izpiti vsak kozarec, ki so mu ga nudili, bi gotovo že zdavnaj več ne mogel stati na nogah. Vsem niti odgovarjati ni mogel. Niti v študenta Janka niti v Toneta niso ljudje tako silili, da si je bil Janko že na vseučilišču. Tone pa je letos prestal tisto hudo preskušnjo, ki ji pravijo matura. Ribničana so se ljudje nekako bali. Središče vsega zanimanja je bil Tine.

Tudi gospoda je hotela govoriti s Tinetom. Grozdek je prihitel in mu sporočil njihovo željo. Ko se je Tine obotavljal in ni takoj odšel, je prišel še Lokač in glasno ter s poudarkom povedal, da bi sam gospod glavar rad govoril z njim. Kmalu se je Tine vrnil k igralski mizi in povedal z nič kaj veselimi obrazom, da želi gospoda govoriti tudi z Metko. „Tudi tebe hočejo mučiti,“ ji je šepnil, ko sta med pozornostjo in nevoščljivostjo gostov odhajala h gosposki mizi.

Geometer se je lotil Metke. Rdečica ji kar ni izginila z lic, toliko je govoril in govoril in govoril z njo. Kako ji pristoji naro-

dna noša, kako lepo je igrala, kako jo krasi rdečica na licih, kako ljubka je v svoji zadregi in sramežljivosti. In gledal ji je neprestano v oči, da bi najrajši pobegnila od mize ali pa se pogreznila v zemljo. Pogledala je Janeza, kot bi ga prosila, naj jo reši. Slišala je besede sodnikove gospe: „Škoda bi vas bilo za semenišče, gospod Tine.“

Tine je ves rdeč. Saj se mu menda ne godi v kreppljih sodnikovke bolje ko meni ob geometru, je pomislila Metka. In je poslušala čez mizo, kaj govori ona dva in ni mislila na tisto, kar ji je šepetaje govoril geometer.

„Slišim tudi, da ste pesnik in pisatelj...“

Tine je bolj v zadregi ko Metka.

„Taki niso za duhovnika, pesniki in pisatelji...“ Metka je videla, da govori sodnikovka z vedno večjo naslado, čim bolj je opažala, da je to Tinetu neprijetno.

„Zakaj bi ne bili pesniki in pisatelji za duhovnike, gospa?“ je vprašal z one strani mize glavar.

„Ker so vsi v tem poklicu nesrečni! Saj veste sami dobro, gospod Tine. Kar po vrsti pojdemo: Vodnik, Gregorčič, Askerc, Medved... Tudi Finžgar, ki je napisal ‚Divjega lovca‘, katerega ste danes tako lepo podali.“

„Ne vem,“ je naenkrat nehala Tinetova zadrega. „Ali ste ga vprašali, gospa, da tako dobro veste?“

Glavar ni mogel skriti veselja in zadovoljstva, da jo je zgovorna gospa sodnikova skupila.

(Dalje prihodnjič)

ZDA razrušila sovjetski raketni oporišči

(Nadaljevanje s 1. strani)

pri napadu ameriških bombnikov niso uporabili niti reaktivnih lovcev niti raket.

Amerikanska letala so napadla obe raketni oporišči v nizkem poletu, kajti na ta način so se ona izognila, da bi bila obstreljevana z raketami.

Ameriško obrambno ministrstvo utemeljuje napad na obe raketni oporišči tako, da sta obe bili zgrajeni na ozemlju, ki je velikega vojaškega pomena in na katerem se nahajajo vojašnice in municijska skladišča. Te zgradbe in naprave so bile do sedaj cilj ameriških letalskih napadov v Severnem Vietnamu. Zato so ameriški bombniki ti raketni oporišči tudi uničili.

Istočasno je objavilo ameriško obrambno ministrstvo, da ostalih pet raketnih ploščadi na ozemlju Hanoia še ni zgrajeno.

Ameriški vojaški krogi si zaenkrat še niso na jasnem, ali so našli pri napadu smrt tudi sovjetski državljani.

Dalje trdi ameriško poveljstvo, da je to vseeno precej verjetno, ker so upravljali raketni oporišči sovjetski strokovnjaki.

To bi bilo za nadaljnji potek vietnamske vojne odločilnega pomena.

Sovjetski poskusi z raketami

Dne 28. julija 1965 je začela Sovjetska zveza na Pacifiku s poskusi z novimi vesoljskimi raketami. To je objavila Moskva s svarilom mednarodni plovni pomorski organizaciji. Poskusno področje leži med Aleuti in Havajskim otočjem. Ker bodo poskusi trajali do 15. oktobra, naj ladje v tem času ne plovejo v tem ali v bližini omenjenega področja.

Najnovije kmetijske stroje, štedilnike, pralne stroje, gospodinjske potreščine

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLAGENFURT, Paulitschgasse (Prosenhof)

Zenin z velikim srcem...

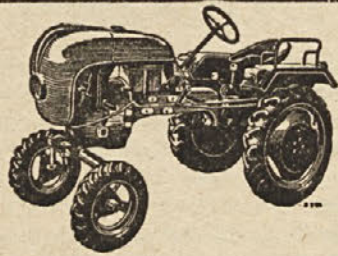
„Rezika, vi veste, da vas ljubim blazno. Ali bi ne hoteli postati moja žena?“

„Saj sem vam že predvčerajšnjim rekla, da nikakor ne mislim na to!“

„A, vi ste to bili...?“

**ZNAMKA ZAUPANJA
GRUNDNER**
Klagenfurt - Celovec
Wienergasse 10
(Promenadna cona)

Najnovije kmetijske stroje, štedilnike, pralne stroje, šivalne stroje, radio aparate, motorna kolesa vseh vrst, vse gospodinjske potreščine ugodno in na obroke pri

Johan Lomšek

št. Lipš, Tihoja 2, P. Dobrla ves — Eberndorf,
Telefon 04237 246

Mali oglas

Soboslikarske vajence sprejmemo. Za hrano in stanovanje preskrbljeno. Prijavite se že sedaj! — Soboslikarski mojster HANS SCARSINI, Klagenfurt - Celovec, Friedlstraße 37.

**Naš tednik-
Kronika**

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. Telefon uprave in oglašnega oddelka 26-69. — Telefon uredništva: 43-58. — Naročnina znaša mesečno 7.— šil., letno 80.— šil. Za Italijo 2800.— lir, za Nemčijo 20.— DM, za Francijo 22.— fr., za Belgijo 250.— bfr., za Švico 20.— šfr., za Anglijo 2.— f. šterl., za U. S. A. in ostale države 6.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Radiše, p. Zrelec. — Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Pevski koncert v Vrbi

Že tretjič so nastopili pevci iz Loge vesitekom zadnjih let v hotelu Exzelsior z izbranim pevskim programom pred mednarodno publiko. Program koncerta dne 24. julija 1965 je obsegal 16 slovenskih in 3 nemške pesmi.

Pevski zbor, ki ga je vodil znani in poštvovalni pevovodja Hanzej Aichholzer, je zapel za uvod geslo pevskega zbora Loga ves. To geslo je bilo napisano in uglasbeno ob priliki ustanovitve zbora pred 60 leti.

Nato pa so odpeli naši poštvovalni pevci pred številnimi gosti hotela pesem za pesmijo, ki so jo udeleženci koncerta z velikim zanimanjem in hvaležnostjo sprejeli. Med gosti je bilo predvsem mnogo Belgijcev.

Lepo je bilo, da je pevski zbor posvetil

več pesmi tudi domačemu pevovodji Kernjaku ter tako predstavil gostom slovenskega glasbenika-domačina.

Na pevski koncert, ki je zelo lepo uspel, je vabil lastnik hotela Exzelsior g. dr. Walter Hecht z gospo. Predstavil je pevce ter napovedoval posamezne točke programa tudi v angleškem in francoskem jeziku.

Koncert je bil pod pokroviteljstvom državnega poslanca dr. Ludwiga Weissa, kot gosta pa sta bila pozdravljena tudi francoski general Petit in predsednik Narodnega sveta dr. Inzko.

Pevcem iz Loge vesi želimo pri njihovem nadaljnjem delovanju, gojitvi domače pesmi ter prizadevanju, posredovati lepoto slovenske pesmi tudi pripadnikom drugih narodnosti, še mnogo uspehov.

Koroški velesejem že vabi

14. avstrijski lesni velesejem v Celovcu letos še zanimivejši

Preteklo soboto je tukajšnja velesejska uprava priredila v zvezi z letošnjim, 14. avstrijskim lesnim velesejmom, ki bo v Celovcu od 5. do 15. avgusta, veliko in interesantno tiskovno konferenco, katere so se udeležili poleg številnih domačih in tujih časnikarjev tudi mnoge vidne politične in gospodarske osebnosti, ki so dale še večji poudarek važnosti te konference.

Predsednik velesejma celovški podžupan Novak je pozdravil vse navzoče in je v svojem nagovoru apeliral zlasti na vse zastopnike tiska, radia in televizije, naj po svoji najboljši vednosti in vesti podpirajo velike napore velesejske uprave, ki se ne straši nobenega napora, kadar gre za napredek velesejma, ki je hkrati gospodarska obogatitev vse Avstrije, še posebno pa Koroške in njene prestolnice - Celovca. Nadalje je najavil, da bodo do prihodnjega velesejma izginili verjetno še zadnji provizorični velesejski paviljoni oz. šotori, ker bo do tedaj že skoraj gotovo dograjena velika moderna lesena hala — največja tovrstna v Evropi.

Koroški velesejem zares vedno bolj dobiva značaj velike lesne razstave, kajti letos je že 47 odstotkov vseh razstavljalcev iz lesne stroke. Zato je velesejska uprava kot že vsa zadnja leta tudi tokrat dala na dnevni red konference dve strokovni predavanji v zvezi z lesno-predelovalno stroko: ravnatelj Zveze žagarjev Avstrije J. Wilegger je govoril o „Avstrijski žagarski industriji in njeni racionalizaciji“; dr. Oelschlägel pa je predaval o „Avstrijski industriji vezanih plošč v okviru integrirane Evrope“. Obe predavanji sta bili zelo zanimivi in se je posebno glede drugega razvila zanimiva debata.

Nato je sledil kratek obhod razstavišča pod vodstvom ravnatelja Gutschmarja, da bi zastopniki tiska in ostali udeleženci dobili vsaj majhen vpogled v prenovitvena dela. Pri tem so zvedeli, da bo tudi dosedanji zasilni paviljon mesta Trsta odstranjen in pride na njegovo mesto lepa in stalna zgradba, kjer bo razstajala novoustanovljena pokrajina Trst - Gorica - Julijska Benečija.

Na letošnjem Koroškem velesejmu se je število razstavljalcev spet povečalo, in sicer je dosedaj prijavljenih 1211, od teh 457 za lesni del velesejma in 754 za biagovni del. Iz Avstrije je udeleženih 811 tvrdk, iz ostalih EFTA-držav 59, iz EGS-držav 149, iz petih vzhodnih držav 69 (od teh 62 iz Jugoslavije); nadalje je udeleženih 8 prekomorskih držav, njim na čelu Združene države Sev. Amerike s 13 tvrdkami. Jugoslavija, Italija, Poljska (letos prvič na Avstrijskem lesnem velesejmu!) in Romunija imajo vsaka svojo posebno razstavo; poleg teh bo še 13 zanimivih domačih posebnih razstav.

Bralce že zdaj opozarjamo, naj ne zamudijo ugodne prilike in si ogledajo to važno in zares zanimivo domačo gospodarsko prireditvev. — 14. avstrijski lesni velesejem, trajajoč od 5. do 15. avgusta t. l. Nadaljnje velesejske vesti bodo sledile v prihodnjih številkah lista.

Spoznal ga je

Belgijski kralj Albert I. (1875—1934), je bil stari oče sedanjega kralja Balduina. Kralj Albert je bil odličen vladar in odličen katoličan, v čemer se odlikuje tudi sedanji kralj; saj so že napovedovali, da se namerava podati v samostan. Vobče pa je znano, da so belgijski kralji zelo preprosti in zelo radi zahajajo med navadno ljudstvo.

Kralj Albert I. je bil večkrat na sprehodu brez častnega spremstva in oblečen kot navaden vojak. Nekoč ga je srečal nek vojak, ki kralja ni poznal. Prav po domače sta se pogovarjala in vojak mu je pravil, da je v civilu mizar, da je poročen in ima tri sinove; da živijo v Bruslju, v ulici Alverse. Ko se je dodobra razgovoril, je vprašal kralja: „In ti? Odkod pa si ti?“ — „Tudi

iz Bruslja,“ se je glasil odgovor. — „Kje pa stanuješ?“ Kralj pa zopet odgovori: „Nasproti velikemu drevoredu.“

Vojak se je zamislil, potem pa začuden dejal: „Ti, saj tam ni vendar nobene hiše.“ Še je razmišljal in končno potuhtal: „Tam nasproti velikemu drevoredu stoji samo kraljeva palača...“

„In prav tam stanujem,“ je odgovoril Albert I.

Tedaj so se vojaku zaiskrile oči. „Ze razumem,“ je vzkliknil in kralja potrepljal po rami: „Ti si tam za vratarja...!“

● V nedeljo, 1. avgusta, bo na Repentbru pri Trstu velika kulturna prireditvev pri-morskih Slovencev z bogatim sporedom.

Reißeck - priprave za Olimpiado

Ob priložnosti mednarodnega zborovanja trenerjev 1965 v Duisburgu so bili predlagani višinski testi, ki naj bi bili v okviru mednarodne kajaške zveze. Na podlagi teh testov bi bilo mogoče ustvariti iste pogoje, kot bodo dani evropskim športnikom te discipline pri naslednji olimpiadi v Mexico City.

Avstrijska kajaška zveza si je izbrala za trening nekaj ugodnih krajev. Predvsem se je pogovarjalo o jezerih „Lünersee“, „Weibensee“ in „Großer Mühlendorfersee“. Jezero „Großer Mühlendorfersee“ na Reißecku ima višino 2319 m in s tem isto nadmorsko višino kot Mexico City. Jezera, ki so v sklopu z elektrarno Kreuzeck — Reißeck, so najvišja umetna jezera v Avstriji in najvišja jezera, ki so dohodna s prometnimi sredstvi. Tudi kar se tiče vetra, so tu boljši pogoji kot v Kaprunu in v vseh drugih krajih bi nastopile večje težave. Avstrijska družba dravskih elektrarn (Österreichische Draukratwerke AG) in družba Reißeckskih žičnic (Reißeck — Kreuzeck — Höhenbahnges. m. b. H.) sta zopet tudi v tem slučaju pokazali veliko razume-

vanje za šport. Končno je tako padla odločitev za teste na Reißeck in nad to izbiro so bili vsi predstavniki avstrijske kajaške zveze zelo navdušeni.

Zatorej se bo srečala dne 21. in 22. avgusta na jezeru „Großer Mühlendorfersee“ vsa evropska kajaška ekipa, da se pripravijo na veliki dogodek v Mexico City, med njimi Zapadna in Vzhodna Nemčija, Švica, Švedska, Nizozemska, Češka, Madžarska in Romunija.

Višinske teste pripravlja Avstrijski olimpijski komite v sodelovanju ministrstva za prosveto in Zapadne Nemčije. Za prenočišča pa skrbita Družba reiseških žičnic in Družba dravskih elektrarn.

Čolne, predvsem eno- ali dvoosebne, v skrajnejšem slučaju celo štirioosebne bo v ponočnih urah transportirala na višino reiseška žičnica.

Jezero je letos zopet docela polno in je dolgo 930 m. Proga, pripravljena za trening pa naj bo dolga 500 m in že 30. in 31. julija bodo nekateri avstrijski športniki poizkusili to progo.